

Förstudie kulturlots

Öka verksamhetsyta för kulturen – konceptutveckling kulturlots inom attraktionskraft, Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program

Inledning

Inom arbetet med att stödja och främja konst, kulturella verksamheter och stadens fria kulturaktörer, samt inom uppdraget att bidra till hållbar samhälls- och stadsplanering, utveckling av kulturvärden och konstnärlig gestaltning i stadens rum märker kulturförvaltningen ett ökat behov av kunskap och service. Göteborg växer och förändras i hög takt och det påverkar också kulturen i staden. Bland annat rör det frågor kring att värna och utveckla kultur i stadens fysiska miljöer. Förutsättningarna för kulturlivet behöver generellt stärkas och inte minst takta med stadens förvandling och det innebär bland annat tillgång till arbetslokaler med rimliga hyror, evenemangsyta etcetera.

För att skapa mer verksamhetsyta för kulturen är kulturaktörer och fastighetsaktörer huvudsakliga parter. Mellan dem råder ett gap. Parterna vittnar om olika logiker och skilda språk. Båda parter har intressen av att samverka med varandra och ser därför behov av en neutral funktion som bygger broar mellan deras verksamheter och översätter de gemensamma intressena.

Intresset för en lotsande funktion är också identifierat inom Göteborgs Stads organisation. Behovet är förmedlat när stadens bolag och förvaltningar haft dialog kring ansvar över återaktivering av Göteborgs Stads kulturpolitiska styrdokument – plan för kulturprogrammet 2023–2026.

Kulturlotsen önskas som en kompletterande service som skapar goda förutsättningar för kulturlivet. Därför behöver kulturlotsens koncept utvecklas i relation till andra vägledande och förmedlande funktioner såsom företagslotsar och platsutvecklingskoordinatorer på Business Region Göteborg, kulturförvaltningens koordinator för filminspelning, Idrotts- och föreningsförvaltningens lokalförmedlingstjänst, Higabs projekt med ny modell för delning av lokaler för företag inom kulturella och kreativa branscher och Göteborg & Co:s arbete med evenemangssamverkan. Gränsdragning kring, och koordinering mellan de olika funktionerna möjliggör effektiv kommunal service där frågor från boende, besökare och näringsliv tas omhand av rätt part i rätt läge.

Rapporten gör en utblick mot Stockholm och Malmö kulturförvaltning. Båda städerna har kulturlotsar inom sina organisationer.

Kulturlotsens inriktning och ansvarsområde har utarbetats med hjälp av en intern dialogprocess på Göteborgs Stads kulturförvaltning.

Åsa Nohlström

Göteborgs Stads kulturförvaltning

Innehåll

1	Förslag på inriktning för kulturlots	4
2	Utgångspunkter	7
3	Målbild	9
4	Metod	9
5	Styrande program	10
5.1	Göteborgs Stads kulturprogram	10
5.2	Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program	12
6	Omvärldsspaning	13
6.1	Malmö kulturlots	13
6.2	Stockholm kulturlots	14
7	Kartläggning intressenter	15
7.1	Kulturaktörer	16
7.1.1	Kulturorganisationer - intervjuer	16
7.1.2	Kulturaktörer – enkätsvar	22
7.1.3	Enkät och kartläggning Var görs kulturen? 2020	30
7.1.4	Var görs kulturen kompletterande kartläggning 2022	32
7.2	Fastighetsaktörer	33
7.2.1	Workshops fastighetsaktörer - Tillåtande miljöer	33
7.2.2	Enkät fastighetsaktörer	34
7.3	Göteborgs Stads förvaltningar och bolag	41
7.3.1	Idrott- och föreningsförvaltningen.....	42
7.3.2	Higab	43
7.3.3	Business Region Göteborg	43
7.3.4	Göteborg & Co.....	44
7.3.5	Fastighetskontoret	45
7.3.6	Förvaltnings AB Framtiden	45
7.3.7	Park och naturförvaltningen	45
7.3.8	Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Sydväst... ..	46
7.3.9	Trafikkontoret.....	47
7.3.10	Ny organisation stadsutveckling	47
7.3.11	Internt kulturförvaltningen	47

1 Förslag på inriktning för kulturlots

Funktionen tar avstamp i de dialoger som fångat behov och intressen inom förstudien. Kulturlotsen ska arbeta praktiskt och operativt med platsutvecklingsprojekt som har relativt kort tidshorisont. Kulturlotsen kan i ett första skede omhänderta kulturlivets behov ”här och nu” och se potentialen i fastighetsaktörer som möjliggörare för att öka verksamhetsyta för kulturen. Kulturlotsen ska facilitera och synliggöra det som redan sker. En utveckling av kulturlotsens strategiska arbete framåt innebär att ta ett mer långsiktigt perspektiv.

Kulturlotsen finns för hela Göteborg och förmedlar lösningar på komplexa problem.

Kulturlotskonceptet utvecklas i linje med stadens kulturplanering, som ska:

- skapa en attraktiv livsmiljö i staden
- göra stadens karaktär och historia tydlig
- skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling
- öka göteborgarens möjlighet till inflytande över den fysiska miljön

Målgrupper

Kulturaktörer och fastighetsaktörer är huvudsakliga målgrupper för kulturlotsens arbete. Dessa två målgrupper är avgörande för att skapa och öka verksamhetsyta för kulturen. Att kunna kommunicera och påvisa både kulturens värden och behov men också fastighetsaktörernas agens kommer vara avgörande för kulturlotsen.

Under testperioden är målgruppen kulturaktörer avgränsade till de kulturaktörer som kommer i kontakt med Göteborgs Stads kulturstöd.

Kopplingar

Eftersom kulturlots testas 2023 inom ramen för det näringslivsstrategiska programmet, finns etablerade kopplingar till BRG och Higab. Flera av stadens bolag och förvaltningar är identifierade intressenter i arbetet med kulturlots inom plan för kulturprogrammet.

Verktyg

Dialog, kunskapsförmedling, kunskapsutbyte, närvaro, relationsskapande och engagemang ingår i kulturlotsens erbjudande. Men även att förmedla kontakter och ge råd. Genom kommunikation kan kulturlotsen etablera kontakter, nå framgång och bli synlig. Kulturlotsen använder dialogverktyg under testperioden. Att skapa och bygga relationer kräver god kommunikation. Erbjudandet om kulturlotsens service och tjänster behöver paketeras för att förstås och tilltala både kulturliv och fastighetsaktörer.

Den kunskap och insikt som kulturlotsen får till sig behöver också målgruppsanpassas för att förmedlas till dessa olika intressenter. Modeller och metoder utvecklas efter hand men behöver formges och designas för att kunna förklaras och användas av olika aktörer.

Kulturlotsens förmåga att översätta begrepp som används i staden krävs för att göra språket begripligt och konkret för olika parter.

Kulturlotsen tillgängliggör också stadens resurser och låser upp staden för kulturlivet. Kulturlotsen kommer inte bära allt vad staden gör för kulturen men behöver kunna prata för, om och till kulturen.

Indikatorer uppföljning

Inom näringslivsstrategiska programmets handlingsplan följs kulturlotsens arbete upp genom att konceptet identifieras under 2022 samt att funktionen testas och förmedlar 100 kontakter under 2023. Uppföljningen görs halvårsvis av arbetsgruppen område attraktionskraft och kommuniceras till direktörsgruppen. Uppföljningen redovisas också till BRG:s styrelse kontinuerligt samt till kulturnämnden vid avslut för planperioden.

Förväntad effekt

Under 2023 förväntas en stärkt dialog genom att testa kulturlotsen. Genom kulturlotsen kan kulturförvaltningen luta sig fram och bli en handlingskraftig part i stadens platsutveckling.

Omfång

Under 2023 och 2024 omfattar funktionen en heltidstjänst fördelat på en eller två personer.

Tidsperspektiv på de projektlösningar kulturlotsen engagerar sig i

Under testperioden 2023 är projekt med kortare tidsperspektiv, upp till cirka ett år aktuellt. För denna tidshorisont är det relevant att kunna återkoppla med aktuella frågor och inspel till kulturförvaltningen och andra förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad. Tidshorisonten styr fokus till att arbeta med platsutveckling.

Metod

Arbetar operativt med ”färdiga” strategiska prioriteringar. Utvecklar genom dialog och skaffar insikt om målgruppernas behov och bevekelsegrunder för att kunna kommunicera olika logiker och modeller.

Geografiskt område/avgränsning

Kulturlots finns för hela Göteborg.

Higabs nya hyresmodell etableras i Västra Nordstan, BRG:s platsutvecklingskoordinator etableras 2023 och inom samarbetet i Purple Flag finns erfarenheter och relationer att bygga vidare på i centrala delar.

Etablering över tid, några identifierade utvecklingspår

Det är tydligt att kulturlotsens service behöver utvecklas fortlöpande. Konceptet som föreslås, gör skarpa avgränsningar, men det är av stor vikt att hänsyn tas till att behov varierar över tid och därför ska kulturlotsens arbete präglas av lyhördhet mot förändringar i omvärlden. Detaljer kan både tas bort, ändras och läggas till.

De behov som beskrivs nedan får bedömas framåt, men de har identifierats i förstudien.

Målgrupper och intressenter behöver urskiljas allteftersom. I förstudien ges signaler att kulturlotsens service också bör omfatta företag inom kulturella och kreativa branscher. Dessa branscher ingår som komponenter i det ekosystem som kulturen behöver, bland annat för distribution som skapar gränssnitt och kontaktytor mellan kulturskapare och publik.

Kulturlotsen ses också framöver behöva ge stöd i affärsutveckling. På längre sikt, kan kulturlotsen genom monetära stöd, exempelvis etableringsstöd (jmf Stockholm), ha möjlighet att bidra till mer direkta och konkreta skillnader för kultur i platsutveckling.

Kulturlotsen ingår som aktivitet inom plan för kulturprogrammet. Justeringar kan göras framåt för att funktionen ska harmonisera med andra aktiviteter inom plan för kulturprogrammet.

Uppväxling framåt innebär att också engageras i projekt med längre tidsperspektiv. Kulturlotsen ska i framtiden kunna omfatta både plats- och stadsutvecklingsfrågor för kultur. Dessa frågor har olika tidshorisonter och varierade processer. Uppväxling framåt innebär att kulturlotsandet har ett mer uppsökande, scoutande arbetssätt och vänder sig till fler målgrupper och områden. Projekt och uppdrag initieras utifrån prioriterade mål i stadens planer och program och effektiva verktyg och modeller utvecklas och förmedlas.

Uppväxling framåt kan handla om affärsutveckling och coachning, att testa verktyg. Att förmedla arbetsmodeller kring kulturlotsning, olika metoder och processer för kultur i plats- och stadsutveckling. Att samla in data, analysera och kommunicera statistik inom Göteborgs Stads förvaltningar och bolag.

I ännu längre perspektiv kan exempelvis tillämpning av en utvecklad kulturkalkyltjänst, data på karta och monetära etableringsstöd vara verktyg som kulturlotsen använder.

Avgränsning

Frågan om kulturlots innefattar inte att bredda kulturinstitutionernas uppdrag.

2 Utgångspunkter

Det är inom kulturförvaltningens ansvar att lyfta fram kulturens behov, värden och effekter i sammanhang där stadens kulturresurser kan bidra till en god samhällsutveckling.

Till hjälp att reda ut begreppen finns kulturförvaltningens rapport Kulturens värde och sociala effekter¹. Här visas att en välmående kulturell ekologi är en förutsättning för en jämlik och hållbar stad och att kulturens värden och effekter kan vara både samverkande och motstridiga beroende på perspektiv. Inom kulturförvaltningen gäller synsättet att kulturen har både individuella värden, instrumentella värden, institutionella värden. Och intrinsikala värden, det vill säga ett egenvärde för kulturen i sig.

På statlig nivå finns utredningar att använda som utgångspunkter i arbetet med att ta fram kulturlotskonceptet. För att ta ett kulturperspektiv på Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program när denna förstudie genomförs, finns Betänkandet Kreativa Sverige! SOU 2022:44² till hjälp. Kreativa Sverige! tillkännager att en tiondel av Sveriges alla företag finns i de kulturella och kreativa branscherna, och de sysselsätter cirka 190 000 personer. Det är en betydande del. Branscherna har under flera år haft en hög och ihållande tillväxt; deras samlade förädlingsvärde ökade med 11 procent 2010–2016 medan antalet företag i branscherna ökade med 13 procent. Kulturella och kreativa privata företag och företagare är viktiga även för kulturlivet, bland annat för att kulturlivet till största delen utgörs av sådana företag.

För företag inom kulturella och kreativa branscher finns större hinder än för genomsnittet företag i andra branscher. Det finns också behov av att öka kunskapen om kulturella och kreativa branschers effekter. Det råder större vilja hos företag inom kulturella och kreativa branscher för tillväxt/expansion än för företag inom andra branscher.

Betänkandet bedömer att det finns stor potential för en hållbar samhällsutveckling genom att stödja företag inom kulturella och kreativa branscher till ökad tillväxt och kulturell produktion. Men en rad hinder som dessa företag möter kräver specifikt anpassade lösningar inom kultur-, närings- och exportfrämjande. Betänkandet pekar på att både politik och företag behöver förhålla sig till en hög förändringstakt, inte minst gällande konkurrenskraften i en global kontext.

I sammanhanget är det relevant att redogöra för organisationen PUNKS perspektiv på Kreativa Sverige!. I PUNKS skuggrapport Passionsdrivna Sverige³ synliggörs drivkrafter och motiv för olika aktörer inom kulturella

¹ https://goteborg.se/wps/wcm/connect/93580f63-f918-4514-8f0c-e84d6ff3cf83/Kulturens+va%CC%88rde+och+sociala+effekter_Klas+Grinell.pdf?MOD=AJPERES

² <https://www.regeringen.se/4a1ea6/contentassets/5362b817cbfb4966aa2be1158f946c67/sou-2022-44-webb.pdf>

³ <https://www.regeringen.se/4af465/contentassets/46f32da9f3394ec680c97899f046d2ab/punks.pdf>

och kreativa branscher. Skuggrapporten förklarar att det finns skillnader mellan aktörer inom passionsdrivna företag och marknadsdrivna företag. Generella kännetecken finns för passionsdriven ekonomi. Passionsdrivna aktörer bygger sin affärsverksamhet runt något som på ett personligt plan är väldigt engagerande, viktigt och angeläget och därför spelar stor roll för dem. Det är inte marknadens behov som styr vad aktören gör i sin verksamhet. I den passionsdrivna verksamheten är pengar ett sätt att ta sig någonstans, pengar i sig är inte en drivkraft eller ett mål. För den passionsdrivna aktören finns andra kvaliteter, värderingar eller principer som är viktigare än ökad vinst. Passionsdrivna aktörer är fokuserade på ett evigt utforskande som ofta både är utåtriktat och inåtriktat mot den egna personen i sin verksamhet. Intresset ligger inte primärt i att skapa en evig tillväxt utan att fortsätta att undersöka det som en är passionerad kring.

När alla tre ovanstående principer uppfylls är en aktör en del av den passionsdrivna ekonomin och bidrar även till de positiva samhällseffekter som de kulturella och kreativa branscherna är så eftertraktade för.

Passionsdrivna aktörer kan verka inom många olika branscher. Hälsa, mat- och livsmedel, skogsnäring, besöksnäring, socialt entreprenörskap, evenemang, restaurang, journalistik och tech är några branscher där passionsdrivna aktörer driver verksamheter. Och så klart de kulturella och kreativa branscherna. Detta medför att om befintliga stödstrukturer uppdateras för att kunna möta kulturella och kreativa branscher så kommer det även att gynna andra branscher enligt skuggrapporten.

Utredningen Konstnär - oavsett villkor? SOU 2018:23⁴ konstaterar att konsten sällan har uppfattats som en integrerad del av samhällsutvecklingen utan ofta tilldelas en plats i periferin. En medvetenhet saknas om hur konst och kultur kan tillföra viktiga värden brett i samhället. Utredningen Konstnär - oavsett villkor? tar sin bakgrund i att konstnärer ofta går en lång och dyr utbildning men sedan verkar på en arbetsmarknad med osäkra anställnings- och ersättningsvillkor. De har lägre löner och sämre social trygghet än vad som gäller för genomsnittet av befolkningen.

Det är några år sedan utredningen genomfördes men den har omfattande beskrivningar om de bevekelsegrunder som gäller för den som verkar som konstnär. I den här förstudiens dialog med kulturorganisationer och kulturaktörer känns villkoren igen, vilka redovisas i rapportens avsnitt 9.1.

Kulturen utgör som branschgrupp en liten del av Sveriges stadskärnors totala bestånd. Blott 4 procent i snitt, men kultur har en desto viktigare roll som livsbejakande institution i stadskärnorna. Det visar rapporten Cityindex Insikt 2022⁵ som årligen görs i ett samarbete mellan Fastighetsägarna och HUI Research. Det finns en tydlig skillnad i andelen

---

⁴<https://www.regeringen.se/496594/contentassets/9e77d09ab00c405bb0998490511ff2f4/konstnar--oavsett-villkor-sou-201823.pdf>

⁵ <https://www.fastighetsagarna.se/globalassets/rapporter/2022/cityindex-insikt-2022.pdf?bustCache=1672154298118>

kulturverksamheter mellan de fyra storstäderna Stockholm, Malmö, Göteborg och Uppsala (5 procent) och övriga stadskärnor i landet (2 procent). När en ny typ av kulturverksamhet etablerar sig i en medelstor stad eller småstad så ökar omsättningen i genomsnitt med 4,3 procent. Det finns alltså mervärden av att släppa in kulturbranscherna i stadskärnan. Analyserna visar att omsättningen ökar ju större bredd av kulturbranscher som finns representerade. Att fastighetsbranschen själva lyfter fram kulturen som en potential är positivt och går i samma riktning som målsättningar med kulturlots; att skapa mer verksamhetsyta för kulturen i samarbete med fastighetsaktörer.

3 Målbild

Kulturlotsens målbild är att tillgången till verksamhetslokaler för kultur ökar i samverkan med kommunala och privata fastighetsaktörer. Målbilden gäller både inom ramen för näringslivsstrategiska programmet och inom plan för kulturprogrammet. Förväntad effekt av kulturlotsen är att genom ökad samverkan mellan fastighetsägare, kulturaktörer och Göteborgs Stad, så skapas fler platser och ökat utrymme för kulturen. Förutsättningarna för ett levande kulturliv stärks genom att kunskap sprids till fastighetsägare om kulturens värden och om kulturskapares behov av arbetslokaler, evenemangsyta och mötesplatser. Att kulturförvaltningen driver initiativet möjliggör att kulturlivets behov tas omhand, stärks och synliggörs utifrån kulturens egna förutsättningar. Därtill är en förväntad effekt att kunskapen ökar om värdet av att kulturaktörer finns och är verksamma i både nya och befintliga byggnader och miljöer.

En kulturlots ger service och översätter behov och förväntningar från de parter som gemensamt vill bidra och investera i en plats för att skapa goda förutsättningar för ett ökat kulturutbud. Att hjälpa till med kopplingar mellan kulturverksamheter och fastighetsägare förebygger risken att lokaler står tomma och en förväntad effekt är ökad trygghet.

4 Metod

Projektarbetet med konceptutveckling startades upp efter att kulturnämnden 220221⁶ getts information om direktörsbeslut över ansvar för aktiviteter inom näringslivsstrategiska programmets handlingsplan för 2022–2023. Förstudien omfattar fyra faser: uppstart, datainsamling, analys och redovisning av resultat.

---

⁶ Se kulturnämndens protokoll §43
[https://www4.goteborg.se/prod/intraservice/namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/9CBA3ED49C1B1A36C12587FB005FC7E3/\\$File/Protokoll%20kulturnamnden%202022%2002%2021.pdf?OpenElement](https://www4.goteborg.se/prod/intraservice/namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/9CBA3ED49C1B1A36C12587FB005FC7E3/$File/Protokoll%20kulturnamnden%202022%2002%2021.pdf?OpenElement)

Uppstarten har bestått i att avgränsa och formulera uppdraget, planera och välja insatser, identifiera målgrupper och studieobjekt samt göra en tidplan.

Datainsamlingen har gjorts i flera steg. Faktaunderlag och rapporter om fastighetsaktörers intressen för kulturverksamheter har samlats in. En central utgångspunkt är publikationen Tillåtande miljöer⁷ som samlar en dialogserie med lokala fastighetsaktörer. En digital enkät till fastighetsägare har genomförts.

Kvalitativa intervjuer med kulturorganisationer och centrumbildningar i Göteborg är gjorda. Två digitala enkäter till kulturaktörer har genomförts.

Förstudien tar också avstamp i behovet av kulturlots som förvaltningar och bolag lyft i dialogprocessen om plan för Göteborgs Stads kulturprogram. Förvaltningar och bolag inom staden som identifierats som berörda av kulturlotsen har intervjuats utifrån sina uppdrag och även hållits informerade om framdrift kring konceptutvecklingen.

I förstudien ges också en omvärldsbevakning av Stockholms och Malmös kulturlotsar.

5 Styrande program

Arbetet med kulturlots pågår samtidigt i två sammanhang. Dels inom *plan för Göteborgs Stads kulturprogram*. Beslut om förslaget behandlas i kommunfullmäktige under vintern 2023.

Det andra sammanhanget där kulturlotsförslaget parallellt finns med är i *Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program* där denna förstudie och test av kulturlotsen sker mellan 2022 och 2023.

Mål och tidsperspektiv för kulturprogrammet och näringslivsprogram och dess aktiviteter skiljer sig åt och de har också olika ingångar/målgrupper. Men inom båda programmen finns erfarenheter och samarbeten att ta tillvara för att framåt skapa synergier och god utveckling av kulturlotsen jämte andra stödjande verksamheter för kulturen. I samarbetet inom näringslivsstrategiska programmet skapas nya kontakter till aktörer, såsom fastighetsbransch som kan bidra mer för att skapa goda förutsättningar för kulturen. Kontakter som kulturförvaltningen annars saknar utanför det gemensamma programarbetet.

5.1 Göteborgs Stads kulturprogram

Göteborgs Stads Kulturprogram⁸ har funnits sedan 2013 och har som syfte att ange en färdriktning för hur kommunfullmäktiges ambition om Göteborg som en ledande kultur- och evenemangsstad ska uppnås.

⁷ <https://www.businessregiongoteborg.se/publikationer/tillatande-miljoer>

⁸ <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/1f921df3-ae42-473f-956f-7db030e6fa08/G%C3%B6teborgs+Stads+Kulturprogram.pdf?MOD=AJPERES>

Göteborg är redan en levande och vital kulturstad men har potential att utvecklas ytterligare.

Kulturen är viktig för göteborgarna och deras välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft. Kultursatsningar kan bland annat bidra till social sammanhållning genom möten, ökad förståelse och stärkt dialog mellan människor. Kultur är ett samhällsbyggnadselement och måste därför utgöra en naturlig och integrerad del av stadsutvecklingen.

Göteborgs Stads kulturstrategiska mål är formulerade utifrån programmets tre dimensioner; konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering.

Varje dimension har sin särskilda inriktning och identifierade framtidsfrågor.

Göteborgs Stads konstpolitik ska:

- hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde
- främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet
- skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna

Strategiska framtidsfrågor för konstpolitiken är att stärka infrastrukturen, utveckla internationellt, nationellt och regionalt konst- och kulturutbyte, utöka lokalt samarbete samt stärka finansieringen.

Göteborgs Stads kulturpolitik ska:

- öka den sociala sammanhållningen
- stimulera människors lust och motivation att ta del av konst och kultur
- främja delaktighetskultur och stimulera till eget skapande
- värna, vårda, tillgängliggöra och utveckla kulturarvet
- kraftfullt förstärka arbetet för demokrati och jämlikhet

Strategiska framtidsfrågor för kulturpolitiken är att utveckla och förnya kulturella mötesplatser, öka och vidga delaktighet och deltagande, utveckla barns och ungas inflytande och delaktighet, öka samverkan med andra politikområden, utveckla kulturella nätverk, öka tillgängligheten, stödja kulturella och kreativa näringar samt förstärka kommunikation och marknadsföring.

Göteborgs Stads kulturplanering ska:

- skapa en attraktiv livsmiljö i staden
- göra stadens karaktär och historia tydlig
- skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling
- öka göteborgarens möjlighet till inflytande över den fysiska miljön

Strategiska framtidsfrågor för kulturplaneringen är att infoga kulturplanering som en integrerad del av planprocessen, utarbeta kulturplaner för stadens olika områden, utveckla och skapa förutsättningar

för permanenta, icke-permanenta och spontana mötesplatser och sociala och kulturella knutpunkter, förstärka och utveckla stadens gröna, blå och urbana strukturer samt optimera den fysiska och mentala tillgängligheten till stadens rum.

Plan för kulturprogrammet

De strategiska framtidsfrågor som anges i kulturprogrammet bryts ner i ett flertal konkreta förslag och aktiveras i handlingsplaner.

En första handlingsplan⁹ med aktiviteter omfattade åren 2016 till 2020. Kulturnämndens ansvar omfattade samtliga av handlingsplanens aktiviteter och tyngdpunkten låg på dimensionerna konstpolitik och kulturpolitik.

Ny plan för kulturprogrammet 2023–2026

Under 2021 hölls dialog med Göteborgs Stads förvaltningar och bolag om en ny plan för att aktivera kulturprogrammet på nytt. Tyngdpunkt för den nya planen har varit inom dimensionen kulturplanering. Målet med kulturplanering är att skapa en attraktiv livsmiljö i staden och kulturplanering ska föra in kulturella perspektiv i stadsplaneringen och konst och kultur ska stå i centrum för utvecklingen av staden.

Önskemål och behov av en kulturlotsfunktion har kommit fram i dialogen med bolag och förvaltningar under dialogen kring kulturprogrammets nya handlingsplan. Behovet dryftas ur flera perspektiv där dimensionerna konstpolitik, kulturpolitik och särskilt kulturplanering identifieras. Kulturlots syns som en insats att stärka kulturens roll i befintlig miljö. I den nya planen beskrivs bolagens och förvaltningarnas identifierade behov av en brygga mellan kulturlivet och det offentliga. Yttranden på remissen har kommit från Business Region Göteborg, Göteborg & Co, fastighetsnämnden, idrott- och föreningsnämnden, Framtiden, park och naturnämnden och socialnämnderna för centrum, Hisingen och sydväst. Remissyttrandena från stadens förvaltningar och bolag avseende aktiviteterna som omfattar kulturlotsfunktion sammanställs under avsnitt 9.3 Stadens bolag och förvaltningar.

Plan för kulturprogrammet 2023–2026 ligger som förslag för beslut i kommunfullmäktige under 2023.

5.2 Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program

Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program¹⁰ beskriver hur staden ska arbeta med strategiska näringslivsfrågor på ett konkret, långsiktigt och målinriktat sätt. Syftet med programmet är att tydliggöra och stärka

⁹ <https://goteborg.se/wps/portal/start/kommun-o-politik/kommunens-organisation/forvaltningar/kulturforvaltningen/om-kulturforvaltningen/goteborgs-stads-kulturprogram>

¹⁰ https://www.businessregiongoteborg.se/sites/brg/files/downloadable_files/goteborgsstadsnaringslivsstrategiskaprogram2018-20350.pdf

Göteborgs Stads samlade arbete gentemot näringslivet för att skapa goda förutsättningar för företagande.

Handlingsplan näringslivsstrategiska programmet

Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program aktiveras i tvååriga handlingsplaner. Inom område attraktionskraft råder delmålet: Skapa tillåtande miljöer som främjar entreprenörskap och där gräsrotsinitiativ får möjlighet att utvecklas.

Kulturnämnden har att för 2022 till 2023:

- ansvara för att ta fram ett koncept för Kulturlots och testa funktionen
- delta i arbetet med berättelsen om Göteborg
- delta i arbetet med affärsmodellen delning av ytor
- delta i arbetet med koordinatorroll för platsutveckling.

6 Omvärldsspaning

Både Stockholm och Malmö har kulturlotsar. Stockholms kulturlotsar har funnits i flera år och är numera väl etablerade parter i processer kring plats- och stadsutveckling. Malmös kulturlotsar är en relativt nya och under uppstart. Malmö följer i stort kulturlotsmodellen från Stockholm, men har gjort anpassningar efter sina lokala förutsättningar. Det är en utmaning att på avstånd och under den tid som förstudien medger, kunna värdera vad kulturlotsarna i de båda städerna har kunnat åstadkomma och vilka behov som faktiskt omhändertas. Här följer en beskrivning av städernas kulturlotsfunktioner.

6.1 Malmö kulturlots

Kulturlotsen i Malmö är under uppbyggnad och utveckling. Funktionen har funnits sedan september 2021. I nuläget när verksamheten byggs upp är Malmö sparsam med att kommunicera kulturlotsen externt.

Kulturlotsen är samfinansierad av kulturförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och näringslivsförvaltningen.

Inriktning för tjänsten är lokal kännedom, fokus på kommunal struktur, stadsutvecklingsperspektiv, socialt perspektiv, fokus på affärsutveckling samt fokus på kulturlivets förutsättningar.

I Malmö har kulturförvaltningen ett eget fastighetsbestånd och kulturlotsen hanterar ett etableringsstöd. Detta innebär att kulturlotsen har konkreta resurser och verktyg för att arbeta operativt och göra skillnad.

Malmö kulturlots finns till för kulturlivet, fastighetsaktörer, kulturinstitutioner och kommunal förvaltning. Malmö kulturlots kopplar ihop kulturliv med fastighetsbranschen.

Tjänsten innehas av två personer fördelat på två halvtidstjänster. Placeringen är på kulturförvaltningens avdelning Lokal och säkerhet. Tjänsterna är sinsemellan avgränsade utifrån mer långsiktig strategisk stadsutvecklingsplanering och dels ett mer operativt kortsiktigt platsutvecklingsperspektiv.

Kulturlotsarna arbetar med de aktörer som är verksamma i pågående stadsutvecklingsprojekt som exempelvis Nyhamnen och Sofielund.

Målet är att skapa kort- och långsiktiga lösningar för lokaler såsom ateljéer, studios, produktionslokaler, spelplatser eller kombinationer av lokaler för kulturaktörer och kreativa näringar i Malmö.

Kulturlotsen ska fungera som en operativ och strategisk planerare och rådgivare för kulturlivet, kreativa och kulturella näringar, fastighetsutvecklare samt de av stadens förvaltningar som möjliggör långsiktiga lokallösningar. Kulturlotsen är även en väg in i Malmö stads organisation, både för kulturaktörer, kreativa näringar och fastighetsbolag för frågor om etableringar och lokaler. Kulturlotsen synliggör och konkretiserar de vinster som kan uppstå vid etablering och utveckling av kulturverksamhet i fastigheter och hela områden.

Dessutom ska kulturlotsen öka kunskapen om kulturaktörernas lokaler och lokalbehov idag samt fastighetsägares utvecklingsambitioner i Malmö och lägg upp en plan för hur dessa kan utvecklas och stärka varandra.

Service till kulturaktörer innefattar exempelvis att stötta med avtal- och kontraktsmodeller, finansieringsmodeller, lokaler och lokalförändringar, konsultativ rådgivning samt verksamhetsutveckling

Stödet till fastighetsutvecklare innebär exempelvis matchning mellan kulturaktörer och fastighetsägare, konsultation och rådgivning samt finansieringsmodeller och affärsutveckling.

6.2 Stockholm kulturlots

Kulturlotsen i Stockholm finns sedan 2017. Styrande för arbetet är översiktsplanen och det kulturstrategiska programmet. Natllivsstrategin omsätts just och prioriteringar görs på tre års sikt för att aktivera geografiska platser, kvälls-, natlliv och livescener. Kulturlotsens uppdrag utgår från strategiska utvecklingsområden som identifierats, kartlagts och prioriterats av Stockholms kulturförvaltning. Tidigare har en ateljéstrategi med mål att öka ateljébeståndet implementerats.

Kulturlots är en av flera resurser som tillsammans med kartläggningar, utredningar, strategiska mål, samverkan, kulturlivsanalyser och kulturforum utgör verktyg för att ta strategierna till handling.

Uppdraget innebär att lotsa, coacha, mäkla och bidra med processledning och strategiska analyser.

Kulturstödsenhet och stadsutvecklingsenhet

Det är två personer som innehar kulturlotsuppdraget i Stockholm, på två heltidstjänster. De arbetar båda på kulturstrategiska avdelningen, den ena arbetar med längre perspektiv och är placerad på stadsutvecklingsenheten och den andra, som har en operativ funktion är på kulturstödsenheten. De båda funktionerna samarbetar, men tidshorisonter och sammanhangen för aktuella projekt skiljer sig åt.

Stockholms kulturlotsars arbetsverktyg innebär lotsning, coachning, mäklande samt analys och processledning. Verktyg och nivå av stöd anpassas efter en första bedömning av kulturlotsen. Ett monetärt stöd finns. Det är utformat som ett etableringsstöd och kan sökas efter överenskommelse med kulturlotsen. Stödformen öppnas för ansökan av professionella kulturaktörer och kan sökas för att utveckla stadens kulturella infrastruktur, för att genomföra studier, projektering, etablering, digitalisering eller teknisk uppgradering.

Både kulturaktörer och fastighetsägare kan höra av sig för att få hjälp. Det kan också vara så att kulturlotsen identifierar lokaler som kan passa för kulturinnehåll och själv vänder sig till kulturliv och fastighetsaktörer.

Lotsningen innebär både tillfälliga etableringar och korta kontrakt, exempelvis pop-up men även längre kontrakt och större permanenta kulturetableringar. Kulturlotsen hjälper till med diverse frågor kring moms, lokalkontrakt och avtal.

Coachning innebär att kulturlotsen hjälper till med rådgivning och med målet att göra aktörerna startklara för en etablering eller verksamhetsutveckling. Kulturlotsens ingång är att titta affärskritiskt på kulturaktörernas idé, vision, förutsättningar, ekonomi, bolagsform med mera.

När kulturlotsen mäklar mellan parter är den i huvudsak länken i kontakten mellan fastighetsägare och kulturaktörer. Kulturlotsen förmedlar också kontakter och är länk in till andra delar av staden.

Kulturlotsens verktyg innefattar bland annat strategisk analys och processledning. Syftet är att bygga upp ett långsiktigt samarbete och relationer med fastighetsägare och kulturaktörer. Kulturlotsen inspirerar och förklarar värdet av kultur, etableringar och dess effekter för kulturekonomi. Till hjälp används förklaringsmodeller och verktyg exempelvis kulturkalkylen. Kulturlotsen är en agent för kulturlivet i stadsutveckling och utvecklar nya metoder, gör kartläggningar och analyser.

7 Kartläggning intressenter

Den kartläggning som genomförts i förstudien omfattar i första hand dialog med fastighetsaktörer och kulturaktörer. Den dialog som förts inom

Göteborgs Stad för plan för kulturprogrammet har också gett kunskap kring förvaltningar och bolags behov av en brobyggare till kulturen.

Kulturlotsen utvecklas i relation till stadens vägledande och förmedlande funktioner. Kulturlotsen utformas därför som en kompletterande kommunal service som skapar nya möjligheter för att öka verksamhetsyta för kultur. I kartläggningen är det identifierat flera befintliga parter för kulturlotsen att samverka med. Dessa är:

- företagslotsar på Business Region Göteborg
- platsutvecklingskoordinatorer Business Region Göteborg
- evenemangsstöd på Göteborg & Co
- hälsolotsar
- tv-, reklam och film-koordinator locations
- lokalförmedlingstjänst på idrott och föreningsförvaltningen
- nya modellen Bagih, Higab
- koordinator filmlokalisering, kulturförvaltningen

7.1 Kulturaktörer

De kulturaktörer som bjudits in för att intervjuas i förstudien är dels utvalda medlemsorganisationer såsom centrumbildningar inom musik, konsthantverk, bildkonst, illustration, litteratur, dans och teater. Här är intervjuer gjorda med flera inbjudna representanter. Den andra delen omfattar enskilda kulturaktörer som besvarat enkäter vilka rör kulturens behov i relation till lokaler och platser.

7.1.1 Kulturorganisationer - intervjuer

De intervjuade kulturorganisationerna samlar medlemmar från specifika konststartsområden. Organisationerna fungerar som nätverk med syfte att skapa samhörighet och för att stärka branschen inom ett specifikt konststartsområde. Kulturorganisationerna ger även stöd när det gäller kontakter med olika typer av uppdragsgivare och beställare.

Samtalen med kulturorganisationerna ger dels en övergripande bild av medlemmarnas generella behov, dels av organisationernas behov och intressen. Det viktigaste som lyfts gemensamt är att kulturaktörers villkor måste stärkas på flera sätt.

I samtalen med kulturorganisationerna finns frågor om kulturlots som en ny typ av service när det gäller lokaler. Men samtalen fångar också andra frågor om förutsättningar för kulturen, vilka finns med här i rapporten. Adresserade behov bör naturligtvis följas upp närmre och kan motivera en utveckling av stöd likväl som en utveckling av kulturlotsen framöver.

Lokaler och produktionsplatser

Produktionsplatser för medlemmarna varierar. En del jobbar hemifrån, andra har studios/ateljéer eller kontorsplatser. Nedan följer en redovisning/redogörelse av det som har framkommit i dialogerna med kulturaktörerna.

Kulturaktörer har behov av särskilda rum som fungerar för produktion. Att olika konstarter och kulturformer har skilda behov är tydligt. Tåliga utrymmen, ljudisolerade studios, ytor för rörelse, rum för koncentration – det finns stora variationer i vilken typ av lokaler som krävs för kulturproduktion. Det efterfrågas både gemensamma produktionslokaler och lokaler för den enskilde att verka i på egen hand. Förutsättningar och rummens specifika egenskaper hänger ihop med vad som ska och även kan produceras där. Det råder brist på ateljéer generellt och bristen behöver kartläggas ytterligare för att se vad det är för typ av lokaler som behövs, var de bör finnas och hur de ska vara utformade.

Utformningen av och tillgången till lokaler är avgörande. Begränsningar för vad som kan produceras och presenteras kan innebära hinder som negativt påverkar kulturaktörernas möjligheter att verka.

Kulturorganisationerna hävdar också rimliga hyresnivåer som mycket viktigt för både dom själva som för medlemmarna. Lokalernas hyror behöver vara moms fria. Ateljéerna i Göteborg är generellt för dyra. Kulturorganisationerna berör också hot om hyreshöjningar, vräkningar etcetera – vilket är en oroande utveckling som tar mycket kraft och energi från både enskilda konstnärer och hela kulturgöteborg.

Kulturorganisationerna samlar i första hand medlemmar som är etablerade kulturaktörer. Därför saknar man information om nyutexaminerade kulturaktörers behov av arbetsplatser, produktionsytor, lager och publika ytor.

Publika platser och lokaler

Det finns behov av fler platser där kulturen kan möta en publik, presenteras och säljas.

Några av kulturorganisationerna har själva gemensamhetsytor, andra har bara ett litet kontor eller sitter hemma. Man har releaser och andra publika aktiviteter som workshops och nätverksträffar. Här vill kulturorganisationerna ha hjälp att hitta passande rum och gemensamma lokaler och platser för event, för både mindre och större event för medlemmar. Man vill också vara på platser där folk rör sig och efterfrågar fler sådana lokaler och platser. När det gäller hyrestiden behövs både lokaler för enstaka tillfällen samt för längre inhyrningar.

Kulturorganisationerna påtalar skillnader för vilken typ av publika lokaler som passar olika konstformsformer. Design, illustration och konsthantverk efterfrågar marknader, festivaler och mässor. Dessa aktörer behöver också lokaler för lager, logistik och distribution. Scenkonsten i sin tur behöver lokaler för förvaring av scenografi och teknik. Det uttrycks idéer om gemensamma lager där man kan gå samman och stötta varandra med

samdistribution och möjligheter att frakta resurseffektivt. Är man många som samsas i ett lager kanske man kan ha någon som är deltidsanställd på plats. Flera konstformsformer drömmer om gemensamma hus med produktionslokaler och plats för publik.

Kulturaktörer driver egna webbaserade plattformar både med information om verksamheten men man har också webshoppar med möjlighet till försäljning. Gemensamma digitala plattformar stärker branscher inom olika konstformsområden.

Det är intressant att få ställa ut och att visa upp sig även om det bara är tillfälligt – det kan generera affärer i längden och stärka branschen. Mässa och festival är format som efterfrågas. Det är väsentligt att lokalen har en bra utformning och lämpligt läge.

Det är relevant att få hjälp av en kulturlots som kan förmedla ytor både för produktion och publika platser. Det finns behov av att hitta alternativ till skolornas lokaler om man verkar som uppsökande kulturaktör för skola och förskola. Vissa skolor saknar samlingslokaler. Det lyfts också att barn ska kunna komma till små scener, för ibland vill man inte vara i sitt klassrum. Generellt är platser för möten med barn och unga relevant och kulturorganisationerna menar att kultursamordnarna i grundskoleförvaltningen är viktiga att ha med i dialogen, eftersom de har kunskap om stadens lokala förutsättningar.

Platsutveckling

Kulturorganisationerna ser att det finns fördelar med en kulturlots som kan samordna och vara mellanhand mellan kulturliv och fastighetsbransch. Någon som kan visa fördelarna med och påvisa att investeringen sker från båda håll. Man ser möjligheter att få in kulturen på fler ställen.

Kulturorganisationerna vill gärna ta emot stöd för att hitta nya platser/lokaler för sin egen verksamhet och för medlemmarnas räkning. Man vill stöttas i kontakter med fastighetsägare. För både kulturorganisationen och deras medlemmar finns också behov av hjälp med urval och matchning av lokaler eller platser.

Fler platser för publika presentationer och evenemang är relevant och intressant. Litteraturhuset finns som en sådan plats men där börjar det bli tjockt med bokningar. Efterfrågan ökar på platser där man kan hålla exempelvis boksläpp och andra arrangemang. Platser och scener efterlyses där man själv kan arrangera utan förening. Dessutom behövs övningsplatser för att förbereda sig inför möte med publiken.

Nya platser tillfälliga, semipermanenta och permanenta kan ge möjlighet att nå nya målgrupper. Kulturorganisationerna ser också att kultur på nya platser skapar mervärde för platsen med myller, liv och rörelse och att kulturen bidrar till att positionera platsen och andra verksamheter runt omkring. Platsutveckling kan bidra till att synliggöra konst och kultur och hur den kan ingå i en större samhällsutveckling.

Kulturlotsen ses som en aktör som kan förmedla intressen mellan olika parter och matcha dem. Det finns intresse från kulturorganisationernas medlemmar för att hitta vägar att samarbeta med olika aktörer som utvecklar lokaler/platser.

Kulturlots i stadsutveckling

I de längre perspektiven som stadsutveckling innebär finns behov av en kulturlots som kan bidra praktiskt i politikområdet gestaltad livsmiljö för mer välgestaltade och ändamålsenliga livsmiljöer. Det efterfrågas en part som kan lyfta in kulturen gentemot privata byggherrar och upplysa dem om kulturens bidrag för en god gestaltad livsmiljö. Kulturlotsen ses kunna skapa förutsättningar för att det ska vara enklare att vara kulturskapare i Göteborg. Kulturlotsen kan bli ett viktigt långsiktigt stöd.

I samtalen med kulturorganisationerna ses kulturlotsen som en given part och resurs för att räkna till och finnas kvar/med i de långa planprocesserna.

Kulturlotsen är önskvärd som en part som verkar för kulturens intressen, så att kulturaktören slipper göra det själv varje gång och som kan bidra med kunskap och kompetensutveckling för olika parter.

Kulturinstitutioner

Samtalen med kulturorganisationerna fångar också tankar kring kulturinstitutionerna. Stadens kulturinstitutioner upplevs av vissa alltför smala och begränsade för den lokala kulturaktören. Det är sårbart och skört att institutionerna är få och de upplevs också av lokala kulturaktörer som otillgängliga och att man saknar en ingång att visa upp sig där.

Inspiration om hur andra konstformsformer och deras metoder fungerar och verkar i stadsutveckling är intressant för kulturorganisationerna.

Kommunicera och översätta

Samtalen med kulturorganisationerna ger en bild av att det saknas kunskap och inspiration om vinster med kulturplanering och platsutveckling.

Att kulturlotsen kan prata för kulturens sak känns viktigt och angeläget menar kulturorganisationerna. Det är kämpigt för den enskilda aktören att påtala om vad kulturen behöver för att existera. Som entreprenör löser man så mycket utöver det man är utbildad till ändå. Kulturlotsen ses som en aktör som kan bidra till livslångt kulturlärande för olika parter. En kulturlots kan ge röst åt den stad som Göteborg vill vara.

För medlemmarna finns risker och oro kring det politiska klimatet. Man är mycket beroende av kulturstöd, bidrag och ersättningar. Det kan finnas risk för radikala förändringar som påverkar kulturfältet i stort.

Mer kunskap om kultur behövs generellt till hela samhället.

Kulturorganisationerna ger bilden av att parter inte förstår varandra.

Beställarsidan förstår inte att konstnärer måste tjäna pengar på sin

verksamhet. Stöd att beräkna konstens värden och effekter behövs. Det är intressant att få hjälp att kunna beräkna och få in mer faktaunderlag, och stärka sin argumentation.

Praktiska förutsättningar

Kulturorganisationerna ser behov av hjälp från en kulturlots att förstå och förmedla praktiska behov och förutsättningar för lokaler såsom decibel, tillgänglighet eller lokalens utformning för att passa kulturella inslag. Detta kan också vara relevant för turnerande aktörer som kommer utifrån exempelvis regionen eller nationella gästspel.

Behovet av en kulturlots som hjälper till med att förstå och förmedla lokalens praktiska utformning behövs också. Särskilt gäller detta vid förändringar såsom vid en flytt när det inte är klart vart gruppen/scenen ska ta vägen.

I samtalen kring scenkonst lyfts behoven av att få plats för långa processer. Scenkonst kräver anpassad yta – att repa, förvara utrustning, bygga sceneriet och teknik samt ta emot publik. Lokalen behöver alltså specifika egenskaper för att fungera fullt ut.

I Göteborg finns scenkonstgrupper som erbjuder uthyrning av scen till andra grupper som saknar egen scen. Men behovet av scener är större än det som idag erbjuds den vägen. I förstudiens samtal om scenkonst adresseras behovet av hyressubventioner för att grupper ska ha möjlighet att komma in på de stora scenerna. Vid utredningen¹¹ som utvärderade och gav förslag för framtida huvudmannaskap för Stora Teatern finns hyressubventionen med som förutsättningsskapande för det fria kulturlivet. Hyressubventionen som tidigare möjliggjorde för fria grupper att ta plats på Stora Teatern togs bort i och med att Stora Teatern flyttades över från kulturförvaltningen till att bli en del av bolaget Stadsteatern. Hur den borttagna subventionen påverkat scenkonsten är vid skrivande stund inte känt.

Tidsaspekter

I samtalen med kulturorganisationer lyfts att det är angeläget med möjligheter till längre kontrakt.

Det kan vara intressant att ha lager för förvaring på både kortare och längre sikt. Kanske semiprofessionella grupper är mer benägna att vara rörliga och därför har behov av befintliga lokaler under kortare tid.

Nyutexaminerade inom scenkonst verkar gå in i grupper eller frilansa. Det verkar inte som att de som utbildar sig här i Göteborg skapar exempelvis nya teatergrupper. Det är skillnad mot de som går på folkhögskola såsom

---

¹¹ Utredningen om huvudmannaskap för Stora Teatern finns bland handlingar och protokoll sammanträdesdatum för kulturnämnden 2019-10-21
[http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/NamndhandlingarArkiv/SamrumPortalArkiv_2017-2019.nsf/C125880100279A3EC1258490003E2DA8/\\$File/13%20Redovisning%20av%20uppdraq%20Stora%20teatern.pdf?OpenElement](http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/NamndhandlingarArkiv/SamrumPortalArkiv_2017-2019.nsf/C125880100279A3EC1258490003E2DA8/$File/13%20Redovisning%20av%20uppdraq%20Stora%20teatern.pdf?OpenElement)

Skara, Wendelsberg. Där verkar studenterna gå ut med mer entreprenöriella förmågor.

Flera utvecklingsspår för kulturen lyfts i samtalen

Efterfrågan av tjänster från kulturbranschen är relativt god. I vissa fall gäller detta också efterfrågan utanför landets gränser. Det finns en outnyttjad potential för att jobba mer lokalt. De lokala kommersiella aktörerna använder inte de resurser som finns här i Göteborg vad gäller exempelvis tecknare och illustratörer. Kommersiella aktörer vänder sig i stället till utländska förmedlingsbyråer. Här skulle det vara intressant att få stöd att kopplas ihop tydligare.

Det saknas beställarkunskap. Det som är en fördel i Göteborg är att det är bättre vi-känsla här än i exempelvis Stockholm. Göteborgsandan är snäll och kollegial. Kulturaktörer är trygga tillsammans och hjälps åt att hitta uppdrag och affärspartners. Men tyvärr saknas intresse från exempelvis regionens modebransch för lokala kulturaktörer.

Det lyfts behov av stöd i att komma i kontakt med fastighetsaktörer som upphandlar gestaltungsuppdrag. Det är intressant att kunna matchas med privata fastighetsaktörer för att kunna engageras för konstgestaltning och jobba mer med enprocentregel för privata aktörer. Idag finns hos exempelvis Konstnärscentrum Väst, inkastare till konstprojekt som utgår från kommande uppdrag inom ramen för [Byggfakta – produktionsmarknadsplats \[byggfakta.se\]](#).

En fråga som ställs av kulturorganisationerna är om möjligheten att tillämpa enprocentregeln också kan gälla för andra kulturformer än konst? Det ges exempel från det litterära Göteborg som skulle kunna innebära att skylta upp fler fastigheter och platser. Namnberedningens uppdrag att namnge gator, torg, platser och trappor är ett annat spår som exemplifieras där litteraturen kan ta plats. Ett behov som uttrycks är att kulturlotsen bidrar i att samordna det som redan finns, och kan vara ett praktiskt stöd i sådana processer.

Fönsterpoesin skulle kunna vara ett projekt där kulturlotsen bidrar med att hitta passande platser. Filmer med poesiuppläsningar skulle kunna projiceras. Kulturlotsen skulle också kunna stötta med kunskap och rekommendationer för ersättningar.

En annan sak som dykt upp i samtalen med kulturorganisationer är önskan om ett gemensamt stort hus ”tänk en biograf med olika salonger och scener”. Önskan beskrivs ha sitt ursprung till att det kan vara ett ensamt arbete att vara kulturaktör och att man skulle kunna dela på resurser och utgifter för hustekniker, säljare med mera. Idén kommer upp för flera konstformsformer.

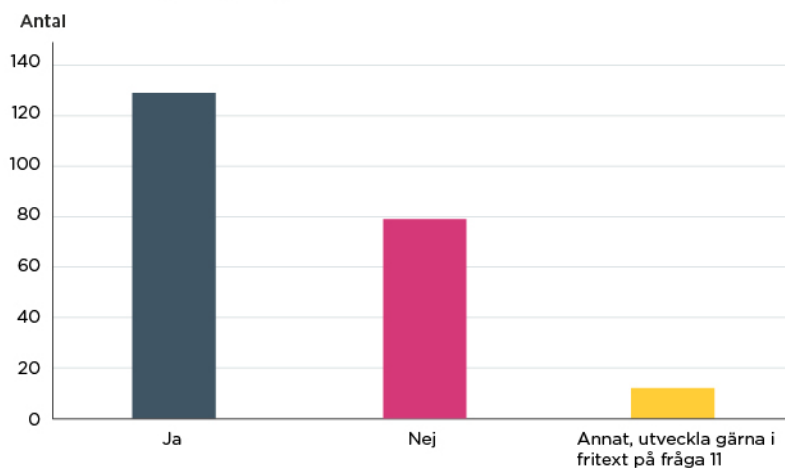
7.1.2 Kulturaktörer – enkätsvar

En digital enkät har ställt frågor om behov av stöd och service kring lokaler och platser för kultur. 220 kulturaktörer har besvarat enkäten. Generellt behöver kulturlivets förutsättningar stärkas på flera områden.

Det finns ett tydligt spår i fritextsvaren vad gäller önskemål om att lotsas till stödformer generellt. Här vill man veta vilka stöd som finns, vad och när man kan söka, hur man gör. Kulturlotsen kan bli en kanal in för att kulturaktörer ska kunna få mer kunskap om stadens resurser.

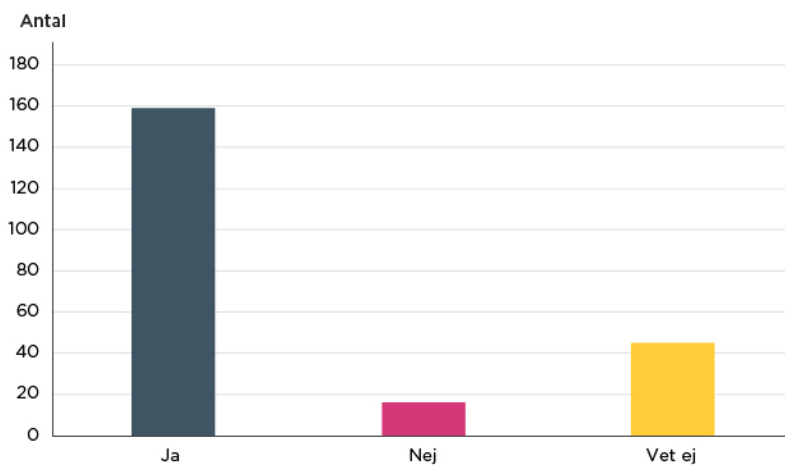
Det förekommer också kritik och misstänksamhet mot kommunal byråkrati i enkätsvaren. I samband med dessa svar finns en skepsis i vad en kulturlots skulle kunna bidra med. Några svar vittnar också om att kulturaktörerna bidrar med mycket som de inte ersätts eller tackas för, exempelvis platsutveckling och administration.

Har du idag tillgång till en lokal för din kulturverksamhet?

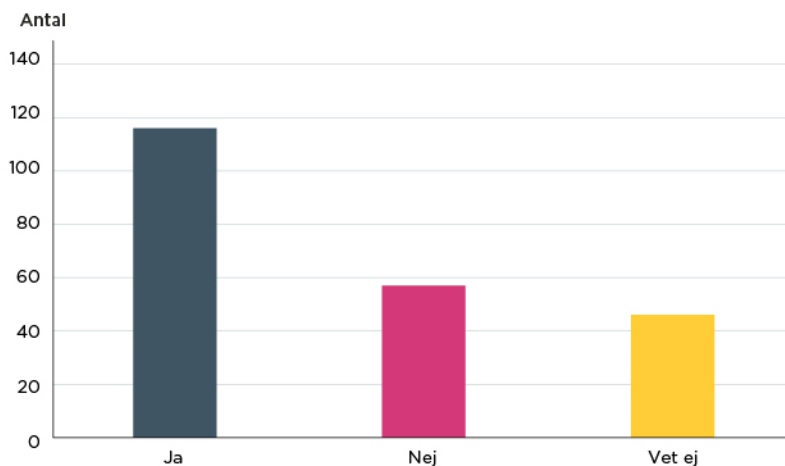
Långt ifrån alla har tillgång till lokal för sin kulturverksamhet, en betydande andel saknar lokal.

Om det är aktuellt att hitta en ny lokal eller plats för din verksamhet - vill du då få hjälp av en kulturlots på Göteborgs Stads kulturförvaltning?

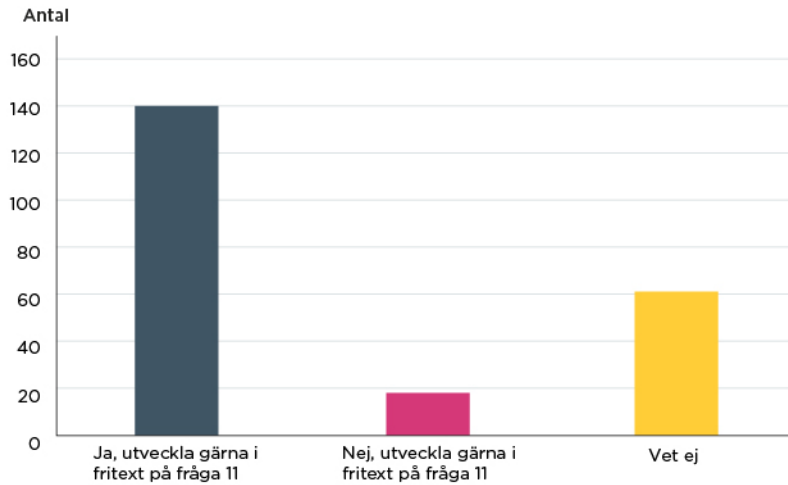
Stöd av en kulturlots när det gäller matchning till lokaler och platser är i högsta grad aktuellt enligt enkätsvaren.

Vill du få hjälp att hitta andra att samarbeta med kring att utveckla lokaler/platser?

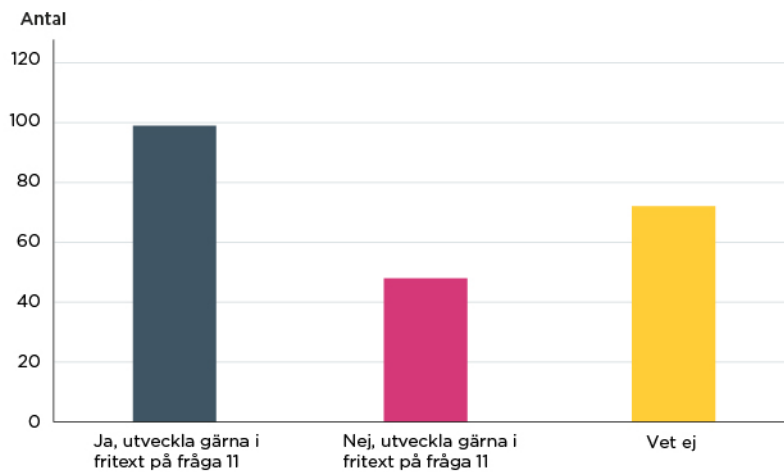
Många vill samverka med andra för att bidra till ett stärkt kulturliv och producera och visa kultur på fler platser.

Vill du ha stöd av en kulturlots vad gäller att argumentera för betydelsen av platser och lokaler för kultur i Göteborg?

Att bli stärkt i sin argumentation själv, men också få hjälp av en röst för kulturens olika värden lyfts som efterlängtat och nödvändigt. Ett fritextsvar formulerar följande: "Jag förutsätter att kulturlots ska hjälpa till att värna om att viktiga platser för kultur som konstepidemin, kollektivverkstaden ska kunna finnas kvar och ha rimliga villkor för sin verksamhet."

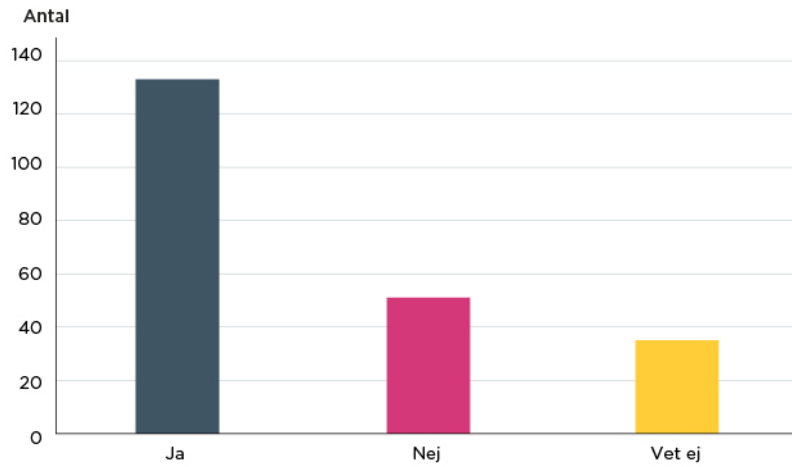
Vill du veta mer om kulturens betydelse för hållbar utveckling?

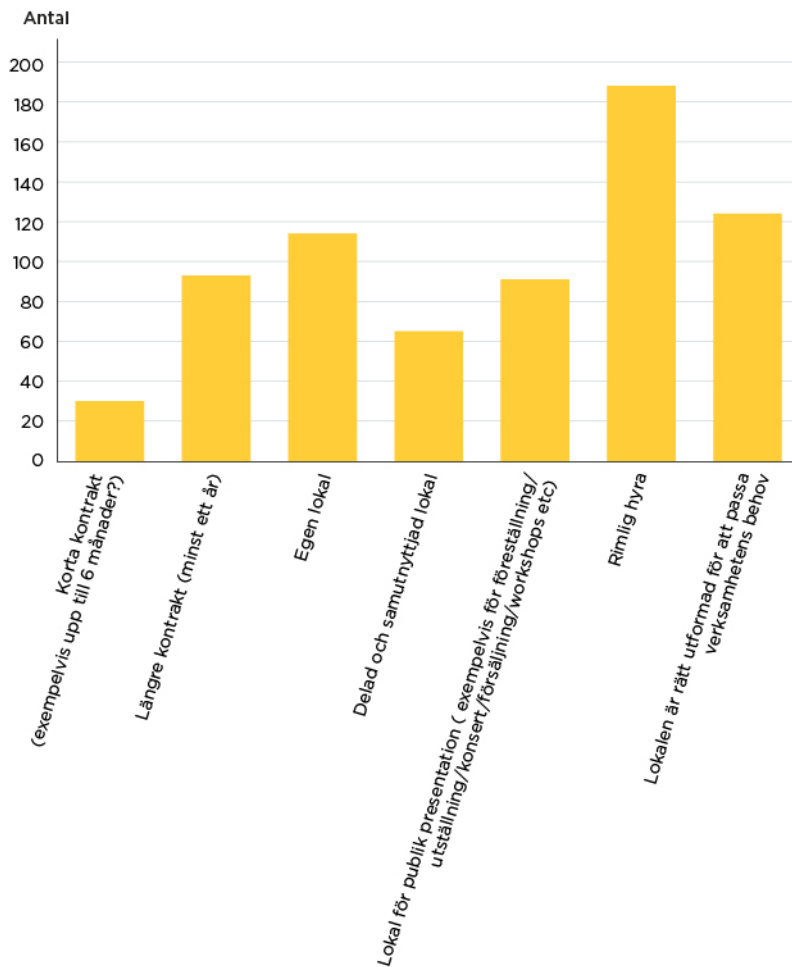
Många vill veta mer om kulturens betydelse för hållbar utveckling och för kulturens roll i stadsutveckling. En tolkning av att många svarat "vet ej" är att frågan är alltför abstrakt. Men det finns fritextsvar som visar behovet att lyfta frågor till politisk nivå: "Tänker att ett viktigt uppdrag för kulturlotsen är att sprida kunskap om dessa frågor, inte minst till stadens styrande organ."

Vill du få inspiration och kunskap om kulturens roll i stads- och platsutveckling?

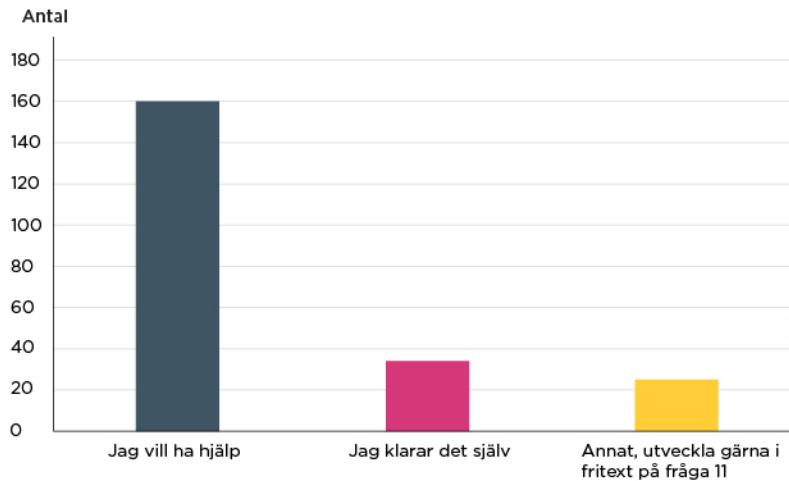

Vilka förutsättningar är relevanta för en lokal/plats för din verksamhet (kryssa i ett eller flera alternativ)

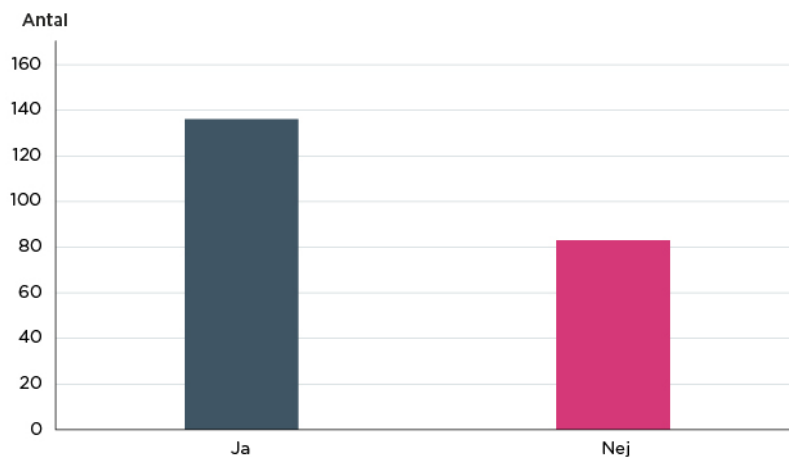
Man önskar platser och lokaler att verka i på både kort och lång sikt. Det kan vara allt ifrån att låna ett rum i några timmar för uppsjungning till att man vill investera sin tid och kraft som konstnär under flera år på en specifik plats.

Hur ser du på din möjlighet att förhandla om hyresnivån på din lokal?

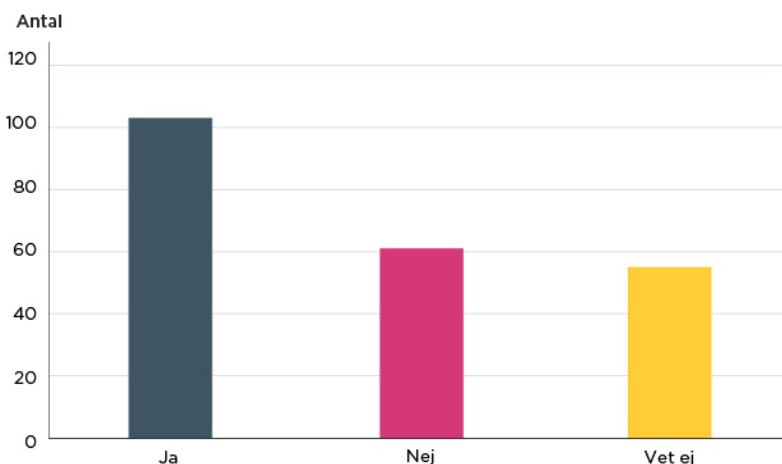
En kommentar i fritextsvaren är att man inte känner till att möjligheten till förhandling: "Har aldrig förstått att det går att förhandla om hyresnivån, inte som enskild individ i alla fall."

Har du behov av stöd kring avtalskrivning, moms och liknande formella kring fastighetsfrågor?

Svaren vittnar om behov av att översätta olika parterers intressen och förklara vilka investeringar kulturlivet står för, men också stötta kulturlivet i exempelvis avtals- och kontraktsskrivning.

Vill du ha hjälp kring lokalers praktiska förutsättningar såsom ljudnivåer, tillgänglighetsaspekter, säkerhet etc?

Ett fritextsvar kommenterar enkätfrågorna med: "Om det skulle bli aktuellt med extrema hyreshöjningar eller andra faktorer som skulle riskera vår verksamhet så hade varit guld värt att ha någon att kunna vända sig till. Hade denna kulturlots funnits hade jag även kontaktat den med frågor kring att handikappanpassa vår toalett tex."

Exempel på fritextsvar i enkäten

Det är viktigt att staden har en person som har god insyn i kulturarbetarnas villkor och kan fungera som en länk och förhoppningsvis skapa större förståelse för vikten av arbetslokaler med rimliga hyror och att hela staden främjas av att kulturarbetare känner sig sedda och trygga, då orkar de göra bra konst.

Rimliga hyror borde numer vara en självklarhet och likabehandlingsreglerna borde gälla alla kommunala fastighetsägare/förvaltare och de borde inte kunna ta ut objekt från "Hyresmodellen" vilket skett bl.a av Konstepidemin. Som då särbehandlas negativt.

Då fastighetskontoret var fullständigt samarbetsovilliga i hyresförhandlingarna i Konstepidemins fall, är det en skam att vi skall behöva argumentera för lägre hyror då Staden tagit ett principbeslut om "hyresmodellen".

Har ateljén hemma, har inte råd längre att ha en ateljé utanför, även om jag skulle ha ateljéstöd. Eftersom jag jobbar med många olika material räcker det inte heller med en liten lokal/ kontorsplats. Förvaring av verken är i nuläget det mest bekymmersamma. Känns som man inte bryr sig om konstnärens situation i innerstaden, bara marknadsvillkor som gäller. Trist utveckling. O vet inte vad en kulturlots skulle bidra med i den frågan...en ny tjänst/mer byråkrati, men vad händer sen.

Visst vore det bra med en aktör som hjälper oss som är mindre och inte heller har tid och erfarenhet nog för att orientera oss i juridisk och administrativ snårskog.

Men samtidigt är det svårt politiskt eftersom det kommer att vara vår motpart - kommunen/regionen - som anställer denna person och alltså redan från början är påverkad av och ansvarig mot administrationen.

Möjligen kan detta visa på motsättningar som finns mellan olika delar av kommunens/regionens verksamheter. Och det kanske kan vara fruktbart.

Det är alltid bra att få insyn från ett annat håll även om jag tycker att jag är insatt i mycket. Jag vill bli upplyst, informerad om vad kulturen betyder och har betytt för staden. Det är så enkelt att tro att man själv sitter inne med alla svar. Det blir så begränsat. Jag vill se fler aktörer från olika delar av kulturen kunna samspela och gärna ihop med en kulturlots. Också för att det är viktigt att nå ut till fler invånare än den traditionella "kultureliten". Spännande projekt. Hoppas på framgång och genomslagskraft.

Vår teatergrupp har tillgång till kontorsplats men har i nuläget ingen lokal för repetition eller för publika evenemang. För oss fria grupper som verkar i staden behövs det scener och repetitionslokaler som inte tar en hög hyra. Tror att detta är en absolut förutsättning för det fria scenkonstlivets överlevnad i Göteborg.

(...) Behövs ett större helhetsgrepp när det gäller kulturaktörer, deras behov av lokaler och vad de har att tillföra staden och samhället. Kanske kan en kulturlots ha en funktion att fylla här.

Det är alltid bra att ha en stor institution i ryggen när saker ska förhandlas eller man ska kunna argumentera för sin sak.

Även att få hjälp med att förmedla kontakter och få stöd generellt hade varit jättebra. Hjälp att förstå vart man bör vända sig i olika frågor och förstå hur kulturverksamheten fungerar i just Göteborg. Det skiljer sig så mycket från olika städer.

Är i princip emot att mer av kulturbudgeten går till administration.

Om vi vill ha ett hållbart kulturliv i Göteborg behöver vi att bevara och stötta de aktiva kulturella platserna som redan finns och sen bygga nytt.

Det är kulturpolitikerna ansvar att hjälpa med den här frågan.

En samlad överblick på kulturaktörer och möjliga lokaler, samverkan, kluster, områden med hyror o andra delade utrustning etcetera

Detta låter som ett fullständigt dröminitiativ! Jag använder mig av rullstol till exempel och det är väldigt svårt att hitta en anpassad lokal för rimlig hyra för en egenföretagare! Ser mycket fram emot detta!

*För det första undrar jag vilken roll i relation till staden lotsen har?
Tänker närmast på frågan om hyresförhandlingar, då lotsen knappast kan
ta strid mot sin egen arbetsgivare.*

*Jag är medlem i föreningen Konstepidemin och känner mig rätt skeptisk till
tanken med detta då staden just nu håller på att göra sig av med ett stort
antal konst och kulturarbetare (110 st hyresgäster). Givetvis försvinner
inte alla, men gradvis kommer hyresgästerna bytas ut till förmån för
utövare med bättre ekonomi. Jag tror säkert att rollen som kulturlots kan
vara bra, men ställer mig undrande då förutsättningarna ur ett brett
perspektiv, vad gäller att arbeta som konstnär i mitt fall, försämrats
avsevärt.*

*Har byggt ett slags mobil kulturfabrik med mkt stor kapacitet. Men jag når
inte köpare? Som etablerad mångdimensionell kreatör är det frustrerande?
Allt från konceptutveckling till genomförande. Vill bidra till stadens
utveckling. Form färg och objektet i relation - är fundamentala delar i god
stadsarkitektur.*

*Utvecklingen av platser för kultur i Göteborg är nedslående. I stället för
satsningar som kan gynna hållbarhet, välbefinnande och gemenskap,
undermineras och elimineras många gräsrotsrörelser, subkulturer och
spännande initiativ. Någon som arbetar för att rädda och främja dessa
sammanhang vore högst välkommet.*

*Bra om lotsen också kan bistå alla oss konstnärer som inte har
högskoleutbildning. Gbg stad sorterar bort många bra konstnärer i sina
upphandlingar idag, genom krav på utbildningsnivå. Det behöver generellt
finnas fler lokaler i Gbg till konstprojekt o utställningar - till överkomliga
priser och/eller med bidrag. Helst bör de också ligga där många
människor vistas. Fler bör kunna visa och uppleva konst, utan krav på
köp/försäljning. Nuvarande kultursammanhang i Gbg är mycket klubbar
för inbördes beundran. Ut med konsten!*

*För min verksamhet hade det varit bra att ha tillgång till inbokningsbara
lokaler i centralt läge för provfilmning eller repetition med skådespelare.
En lokal med lätt access från gatan och stora fönster.*

*Upplever inte att staden tar tillvara på kulturella platser som konstnärer
byggt upp oftast med ideella insatser.*

*Jag hyr idag en lokal, men har just sagt upp kontraktet för att minska mina
fasta kostnader. Det kan vara intressant med hjälp att hitta samarbeten och
gemensamma projekt med andra kulturarbetare.*

Jag vill gärna lära mig mer om kulturens betydelse för hållbar utveckling.

*Detta är väldigt viktigt för i dagsläget finns det inte tillräckligt med
lokaler. Vi behöver fler lokaler för bland annat ljud och musik!*

*Idag är det väldigt företagsanpassade och det finns en idé om att delade
ytor och öppna landskap är attraktivt. Detta står i kontrast till vad jag som*

kulturutövare vill ha. Kulturen behöver få ha fria platser att växa på som inte styrs av begränsande kontrakt. Man behöver få kunna jobba skitigt, organiskt, expandera, jobba ihop eller jobba själv. Det finns väldigt många olika typer av behov och alldeles för få lokaler.

Det skulle vara väldigt intressant att veta hur Göteborgs stad planerar/inte planerar för kultur när staden expanderar med nya/i befintliga bostadsområden. För att kulturen ska kunna lyfta ett samhälle måste rätta förutsättningarna finnas. Låga hyror, lokaler anpassade till verksamheten, kan till exempel vara en sådan sak, liksom att ha verksamheter i närheten av andra kulturaktörer.

Jag misstänker att den här lotsen är det ni erbjuder som alternativ till KKV eller konstepidemin och jag tror inte det är rätt väg att gå för att främja kulturlivet i Göteborg och de som skapar den. Ta med er det i eran organisation och lös det problemet först så kan drömmar om kultur i Göteborg få finnas kvar.

Det behöver fler enkla inspirerande billiga lokaler för kulturutövare i Göteborg. Om man kan gå samman och även få hjälp av en kulturlots kan behovet bli mer tydligt.

Jag har redan detta på en suverän plats vid Sockerbruket och närhet till Röda sten och KkV och Digitala Bildverkstan. Kultur, samarbete kring lokaler och maskiner och bra priser. Det motarbetas tyvärr av Göteborgs eget bostadsbolag Higab som nu höjer min ateljéförenings hyra ganska mycket. Och de vill höja KKV's hyra jättemycket. Så vi är motarbetade av Göteborg tyvärr. Det är något som Göteborgs stad borde ta och titta över direkt!!!

För oss handlar det mest om att vi som gör popmusik inte får hjälp av er då det inte räknas in som något bidragande. Även om vårt mål är att bygga tillbaka en musikindustri i Göteborg, så hamnar vi utanför alla era ramar. Vill ni behålla talangen i staden, så borde ni hjälpa till mer.

Jag har visserligen en (liten) ateljélägenhet men blev av med riktig fristående ateljé (på Smedjegatan 5) för några år sedan. Har sökt ateljé i flera år! Även billigt ateljéförråd! Har varit tvungen att skaffa mej en (tillfällig) ateljé långt från Göteborg) i Halland! Tror att en sk lots skulle vara bra, förutsatt att det låg ngt reellt inflytande bakom.

Produktionsenheter (ex ateljéer) är en bristvara och det är mkt allvarligt för staden och dess invånare! Även andra typer av lokaler (för textutställningsverksamhet) finns i princip inte eller så är det hutlösa hyror!

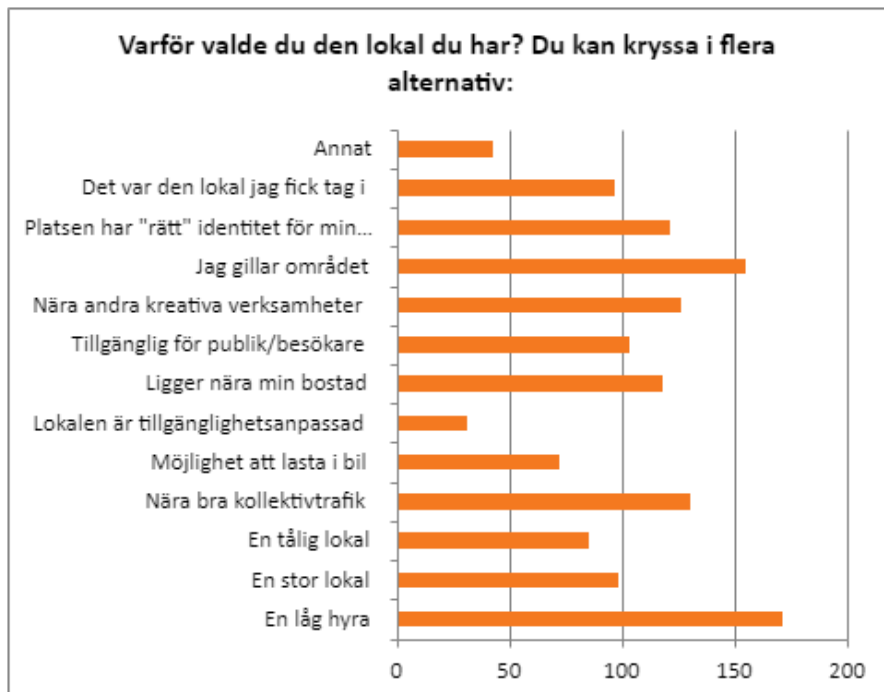
Överhuvudtaget är hyresnivåerna rent allmänt helt galna!!

7.1.3 Enkät och kartläggning Var görs kulturen? 2020

Kartläggningen som genomfördes genom en kartenkät samlade data om det fria kulturlivets lokaler i Göteborg. I kartläggningen ställs också frågor

med möjlighet för kulturaktörerna att svara på vad som är viktigt i relation till lokalen man är verksam i. Det är tydligt att rimlig hyra är den viktigaste faktorn.

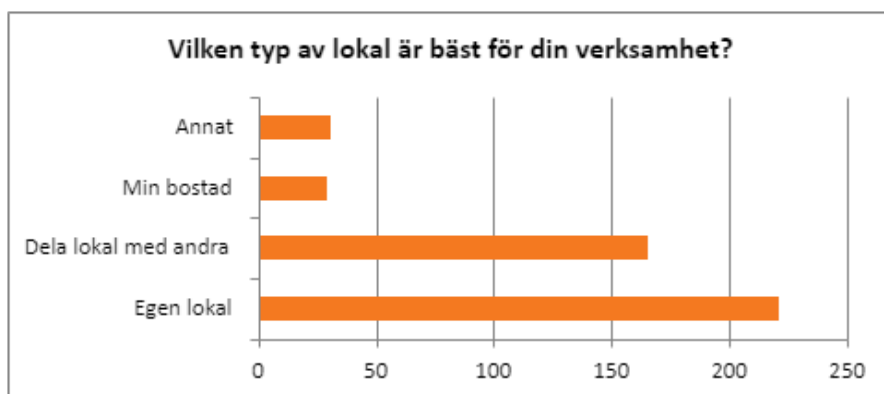
Statistikstaplarna som följer nedan är baserade på ett antal flervalssfrågor i enkäten.

När det gäller frågan om varför man valde den lokal som man har, ligger svarsalternativet "Låg hyra" högst, följt av "Jag gillar området". Dessa två faktorer är alltså viktigare än egenskaper hos lokalen i sig, som storlek och tålighet. Hyresnivåns betydelse är en viktig fråga att lyfta i alla sammanhang när det gäller kulturlivets förutsättningar, eftersom den har en stor påverkan på möjligheten till återväxt inom Göteborgs kulturliv.

I svarsstatistiken kring om man har egen lokal eller delar med andra, syns att flest personer av de svarande delar med andra.

I jämförelse med hur det är och hur ett önskat läge ser ut, är det fler som skulle vilja ha en egen lokal än som har det i dag. Det är också fler som är verksamma i sin bostad i dag än som egentligen önskar vara det.

På enkätfrågan om risker, kommer hyresnivån upp igen som den viktigaste faktorn – en hyreshöjning är den största risken enligt de svarande.

7.1.4 Var görs kulturen kompletterande kartläggning 2022

En kompletterande kartläggning till den som gjordes 2020 har genomförts med en riktad kommunikation till kulturaktörer i områdena Angered, Bergsjön, Biskopsgården, Frölunda, Kortedala och Tynnered¹². Kompletteringen gjordes då det kom in få svar från dessa områden.

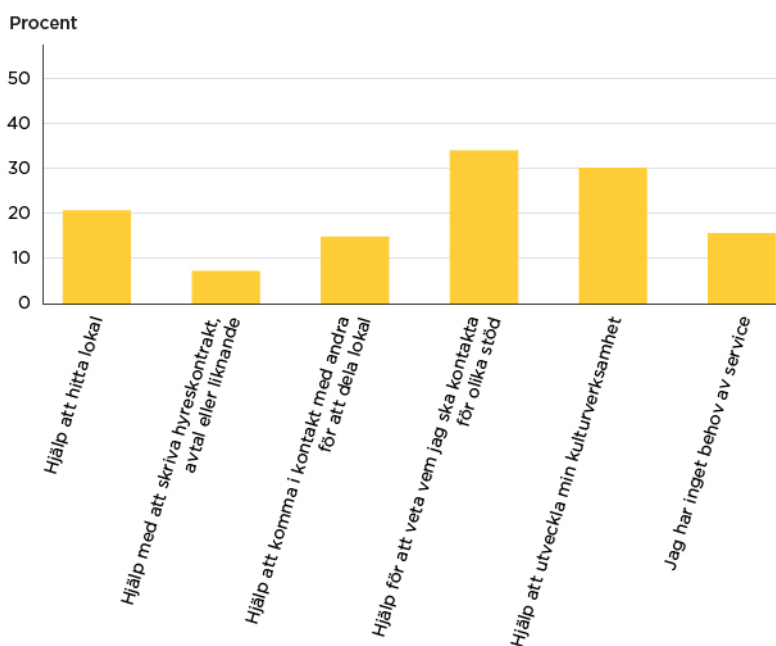
Kartläggningen 2020 visade rimliga hyresnivåer som det absolut viktigaste för kulturlivets val av lokaler. Var görs kulturen kompletterande kartläggning 2022, framträder en annan bild vad gäller val av lokal. Kulturaktörer i Angered, Bergsjön, Biskopsgården, Frölunda, Kortedala och Tynnered svarar att de i större utsträckning jobbar hemifrån, eftersom de inte har fått tag på någon annan lokal överhuvudtaget.

¹² <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/4dbbb526-1118-4a15-8306-d8b8b02c41dd/Var+g%C3%B6rs+kulturen+-+Kompletterande+kartl%C3%A4ggning+2022.pdf?MOD=AJPERES>

Var görs kulturen kompletterande kartläggning 2022 bestod i lokala workshops och en digital enkät. För att passa på att också få in underlag till förstudien om kulturlots fanns det i enkäten frågor kring behov av service i relation till lokaler för kultur. Det som mest efterfrågas handlar om att få hjälp för att veta vem som ska kontaktas för olika stöd. Det är ett behov som också adresseras i den andra kulturlotsenkäten till kulturlivet som redovisas i rapportens avsnitt 9.1.2.

Vilken service behöver du?

Den service som är mest relevant handlar om att få hjälp för att veta vem som ska kontaktas för olika stöd.

7.2 Fastighetsaktörer

7.2.1 Workshops fastighetsaktörer - Tillåtande miljöer

Inom näringslivsstrategiska programmet har kulturförvaltningen tillsammans med Business Region Göteborg och Fastighetsägarna genomfört tre workshops under 2021. Här samlades deltagare från fastighetsbranschen med aktörer inom stadsbyggnad och planering i samtal om stadens snabba förändring, förtätning och utbyggnad. Samtalen handlade om olika faktorer som påverkar vilka platser man vill verka på och besöka. Att kulturens plats i staden är viktig var det samsyn kring.

Publikationen ”Tillåtande miljöer”¹³ samlar ett koncentrat av resultatet av genomförda workshops med BRG, kulturförvaltningen och fastighetsägarna. Kort sammanfattat menar fastighetsaktörerna bland annat att kulturverksamhet skapar flöden och affärsnytta, men brister i egen lönsamhet. Men det finns också ett intresse för att vårda det som finns på en plats. Fastighetsaktörer menar att det krävs ett riskintresse – det vill säga att det ska finnas en vilja till att göra en osäker investering. Fastighetsägare behöver kompetens att utveckla tillåtande miljöer och önskar ökad förståelse genom en part som kan översätta olika behov. Vidare menar fastighetsägare i dialogen att kulturen bidrar till stärkt profilering, men att struktur behövs för att vara en medskapande part. Det behövs också att myndigheter gör förändringar av momsregler och en bredare tolkning av regelverk efterfrågas.

Det ges också exempel på faktorer som gör platser mer attraktiva, och till hållbara levande platser som synkar med omvärlden. Exempelvis är flexibilitet över tid en viktig aspekt för aktörer som verkar på en plats. Dessutom är samverkan mellan parter väsentlig för att bygga staden där människor vill vara.

I ”Tillåtande miljöer” görs internationell utblick och exempel finns på städer som föredömligt arbetat med platsutveckling. Publikationen samlar också flera exempel på platser i Göteborg som är laddade med kulturella värden nu och sedan lång tid.

Publikationen ”Tillåtande miljöer” har distribuerats under 2022. Bland annat har två publika arrangemang genomförts – ett på Folkteatern och ett under Frihamnsdagarna. Publikationen är tänkt att användas som kunskapsunderlag och inspiration för privata och offentliga parter.

7.2.2 Enkät fastighetsaktörer

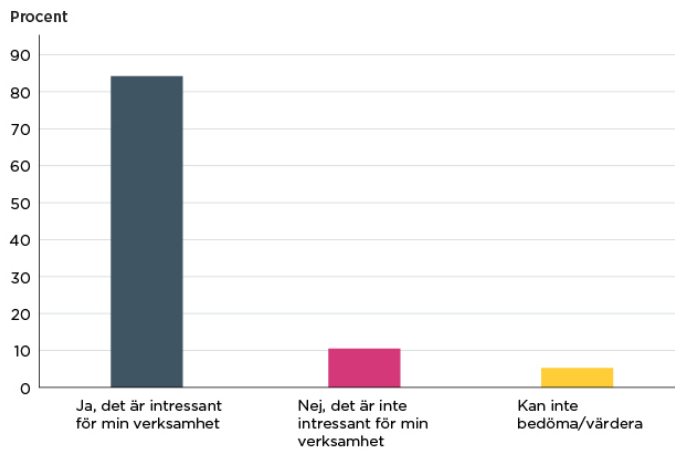
I denna förstudie följs intresset från ”Tillåtande miljöer” upp. Syftet har varit att ta dialogen vidare och se på frågorna utifrån vad av en kulturlotsfunktion skulle kunna bidra med. En digital enkät skickades ut till de 60-talet fastighetsaktörer som varit målgrupp under workshopparna för ”Tillåtande miljöer”. En tredjedel av dessa svarade på frågor kring intresset för platsutveckling och deras syn på möjligheter för att bidra till

---

¹³

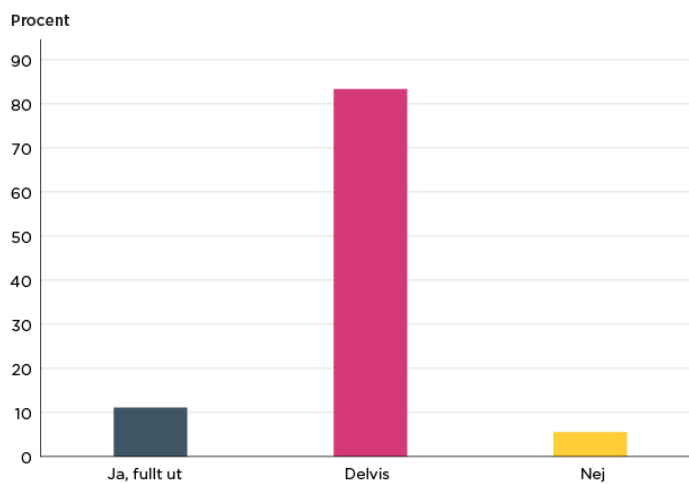
https://www.businessregiongoteborg.se/sites/brg/files/downloadable_files/brg_tillatande_miljoer_digitalny.pdf

Vill du arbeta med kultur kring din verksamhet?

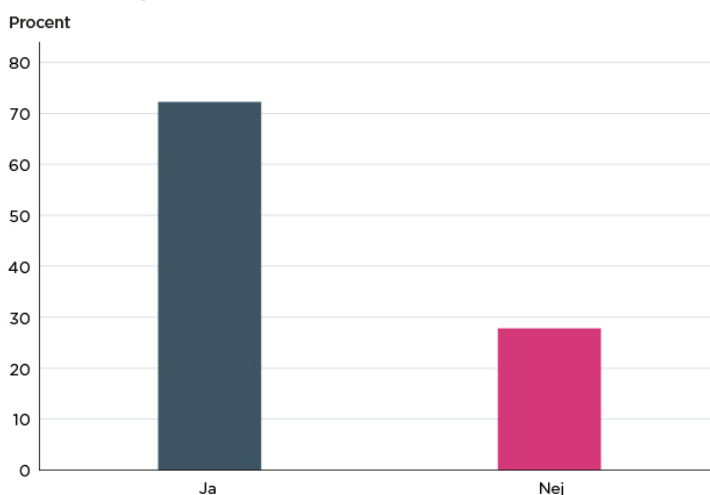
Av de fastighetsaktörer som besvarat enkäten är det övervägande del som vill arbeta med kultur kring verksamheten.

Vet du idag hur du ska gå till väga för att arbeta med kultur kring din verksamhet?

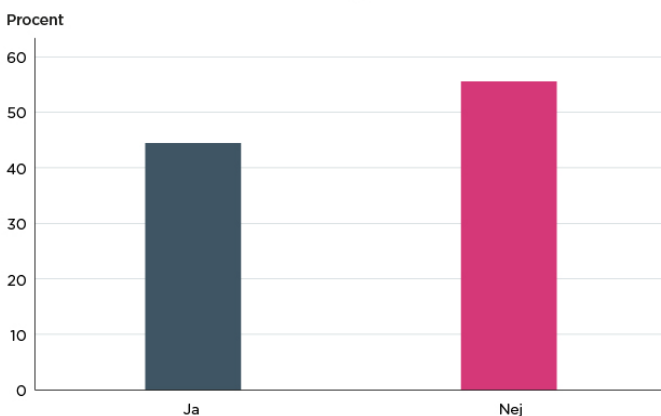
Av de fastighetsaktörer som besvarat enkäten är det övervägande del som delvis vet hur de kan arbeta med kultur kring verksamheten.

Vill du få hjälp att komma i kontakt med kulturaktörer?

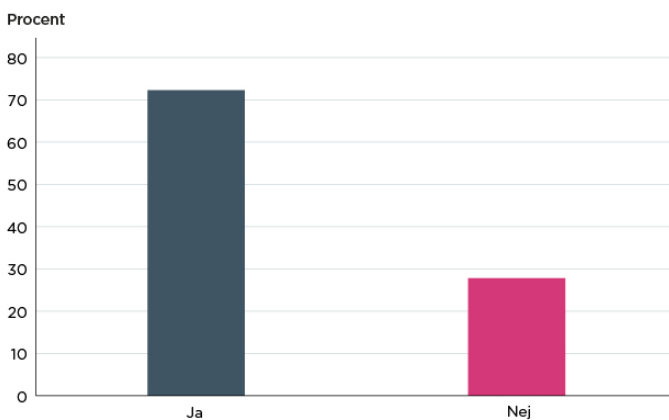

Många fastighetsaktörer vill ha hjälp att komma i kontakt med kulturaktörer.

Vill du få hjälp att samarbeta med andra aktörer som förvaltar och utvecklar lokaler/platser?

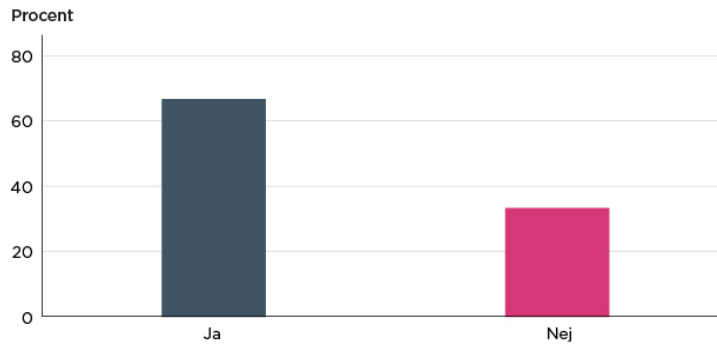

Vill du veta mer om hur kultur påverkar lönsamheten ROI (return on Invest) för din verksamhet?

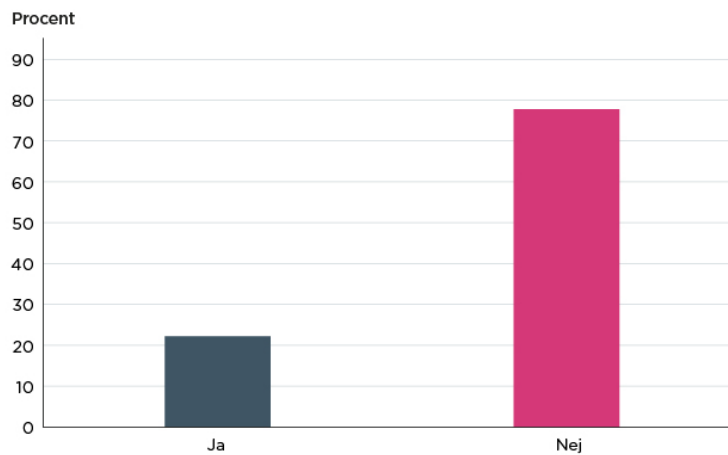

Denna och kommande fråga nedan är ställd utifrån att fastighetsaktörer i dialog visat intresse för att förstå olika effekter av kultur. Att fler ger positivt svar, ger indikationer på att kulturlotsen behöver verktyg för att beräkna och kommunicera kulturens värden.

Vill du få kunskap och inspiration om vinster med kulturplanering och platsutveckling? (exempelvis imagestärkande, attraktionskraft, varumärkesbyggnad)

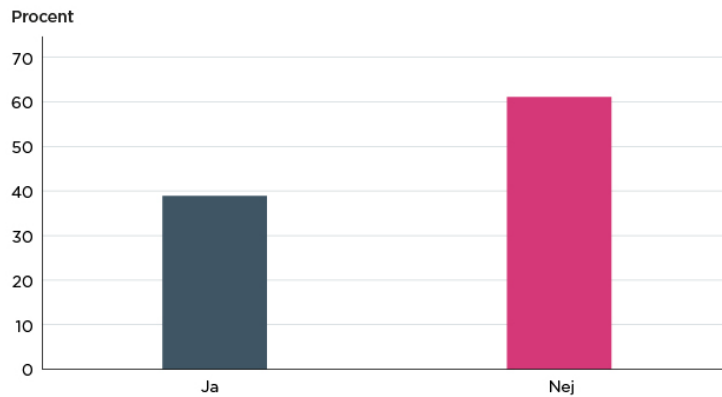

Har du behov av stöd kring avtalsskrivning, moms och liknande formalia kring kultursamarbeten?

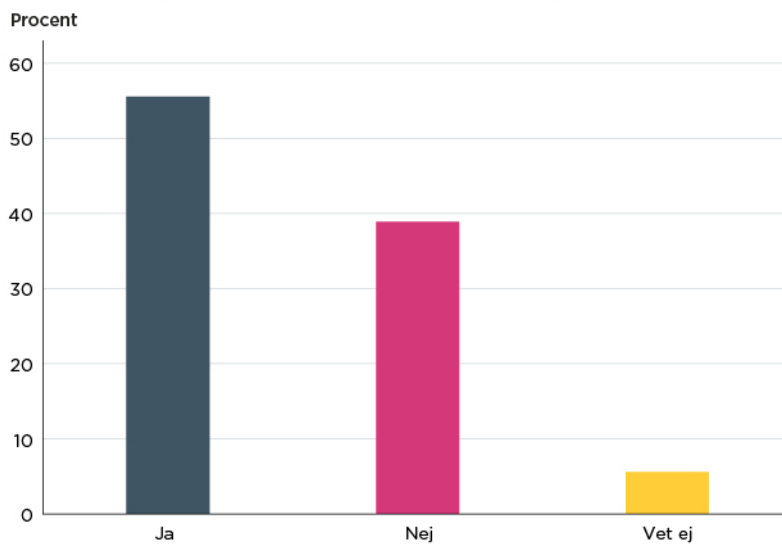

Svaren visar att fastighetsaktörer inte behöver specifikt stöd vad gäller avtalsskrivning och liknande formalia kring kultursamarbeten.

Vill du ha hjälp att förstå praktiska behov och förutsättningar kring lokaler såsom decibel, tillgänglighet, lokalens utformning för att passa kulturella inslag?

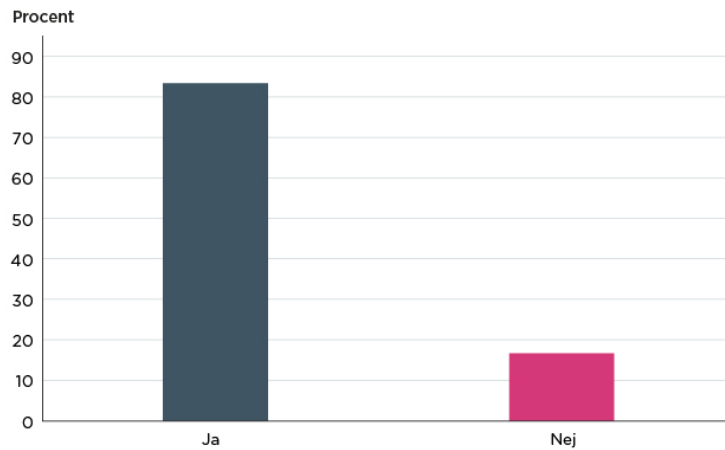

Vill du ha hjälp med urval och matchning av kulturaktörer?

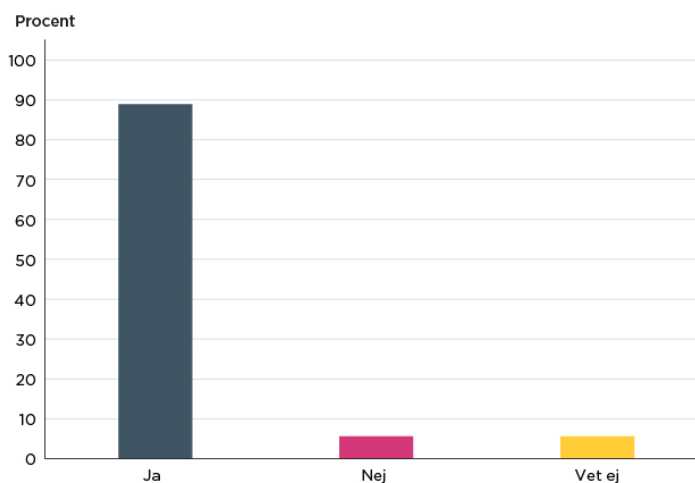
Intresse från fastighetsaktörerna för kulturlotsens hjälp med urval med och att matchas med kulturaktörer är svalare än vice versa (jmf bild s. 24).

Finns det idag ytor som passar för kulturaktörer eller kulturella inslag i din befintliga verksamhet?

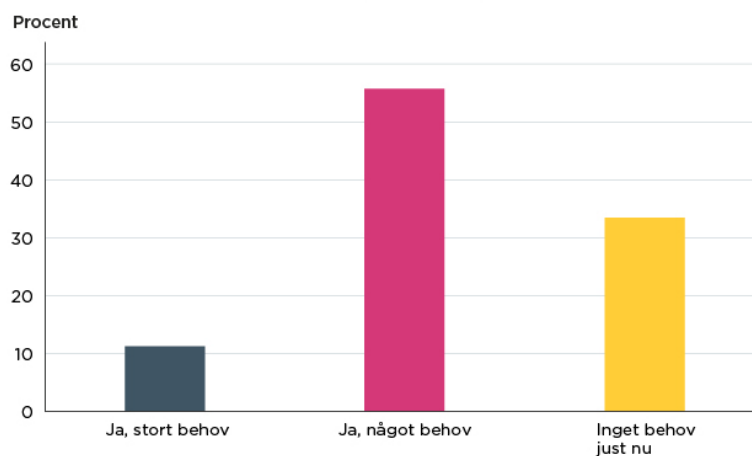

Bedömningen från fastighetsaktörer är att man har lämpliga lokaler för kulturaktörer och kulturella inslag i befintlig verksamhet.

Skulle kultur kunna bidra till att platsutveckla din verksamhet?

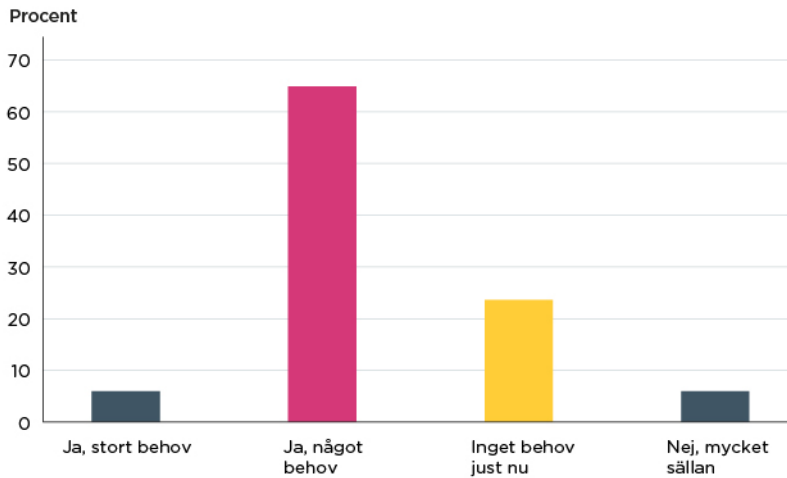

Har din verksamhet behov av att fylla tomma lokaler under korta perioder exempelvis upp till 6 månader?

Har din verksamhet behov av att fylla lokaler under längre sikt exempelvis 1-3 år?

Att fastighetsaktörerna bedömer att de har lediga lokaler för både längre och kortare uthyrning får i sammanhanget ses som en möjlighet för kulturlivet.

Purple Flag

Purple Flag är en certifiering som städer kan ansöka om. Samarbetet i Göteborg sker mellan parterna Göteborgs Stad, Innerstaden Göteborg, Polisen och lokala fastighetsägare. Målet är en säker, trygg, attraktiv, jämställd och hållbar plats. Övergripande syfte är att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt och socialt hållbart Purple Flag-område, vilket omfattar Nordstan, Fredsstan, Lilla Bommen och Västra Nordstan. Certifieringen kräver bland annat ett varierat utbud av upplevelser och aktiviteter efter kontorstid.

Inom Purple Flag har socialförvaltning centrum konstaterat intresset för en kulturlots hos områdets fastighetsaktörer. Socialförvaltning centrum har som pilot kopplat samman kulturaktör med kommersiell aktör för ett event inom ramen för regionens hållbarhetsfestival.

7.3 Göteborgs Stads förvaltningar och bolag

Förstudien har tidsmässigt anpassats för att följa upp inspel om kulturlots som kommit till kulturförvaltningen via remissyttranden på plan för kulturprogrammet. Nedan finns sammanfattningar av yttrandena. Hänvisningar görs till insats 7 Stärka kulturens roll i befintlig miljö, där aktivitet 7.1 innebär att inrätta funktionen Kulturlots.

Till sammanfattningen finns beskrivning av uppföljande dialog inom förstudien kulturlots.

7.3.1 Idrott- och föreningsförvaltningen

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet: Idrott & förening har sedan ett antal år arbetat med ett lokalförmedlingsuppdrag som även innefattar kulturaktörer. I korta ordalag innebär uppdraget att förmedla lokaler till förenings- och kulturliv. Nyligen implementerades tidigare beslutad hyresmodell att ingå som en del av Lokalförmedlingen. Här är ett stort antal av lokalerna uthyrda till kulturaktörer. Hyresmodellen syftar till att skapa likvärdiga hyresvillkor och långsiktiga hållbara ekonomiska förutsättningar för denna grupp. Hyrorna inom modellen är subventionerade i relation till marknadshyra och innefattar bara kommunala fastighetsbolag. I övrigt så jobbar Lokalförmedlingen brett med att förmedla även lokaler inom privat bestånd.

Enligt kapitel 7.1 beskriver planen att Kulturförvaltningen ska etablera ”Kulturlotsar” som ska arbeta med kulturlivets lokalbehov med mål om ökat kulturutbud genom att öka tillgången av lokaler både hos privata och kommunala fastighetsägare. I delar går uppdraget in i Idrotts- och föreningsförvaltningens befintliga uppdrag om lokalförmedling. Förvaltningen gör bedömningen att Kulturförvaltningen med dess kompetens och fokus på kulturfrågor kan tillföra en extra dimension och skapa bättre förutsättningar för lokaltillförsel än om bara Idrott & förening arbetar med frågan.

Det finns aktiviteter inom kulturlotsförslaget som ligger utanför, tex skapa branschdagar, synliggöra stadens stödformer samt arbeta med information om kulturlivets behov gentemot privata fastighetsägare. Andra delar av uppdraget är sådant som redan ligger inom Lokalförmedlingens uppdrag hos Idrott & förening. Under 2022 ligger ett riktat uppdrag till Idrott & förening att inventera lokalbehov och utbud, där även Framtidskoncernen ska inkluderas.

Förvaltningen ser stor potential i etablerandet av en Kulturlots under förutsättning att Idrott & förening ges möjlighet att vara med och arbeta fram hållbara rutiner och en tydlig ansvarsfördelning. Det är även viktigt att följa upp och utveckla insatsen över tid och utveckla den i relation till förvaltningarnas grunduppdrag.

Det bör diskuteras hur och i vilken omfattning förvaltningarna ska använda samma verksamhetssystem för sina processer, så som köhantering etcetera

Utdrag från yttrandet från mallen med remissfrågor: Idrott & förening är delansvarig för aktivitet 7.1 ”Inrätta Kulturlots som funktion och ge redskap och resurser för att stärka kulturens plats i staden”. Förvaltningen bedömer att inrättande av en sådan funktion sannolikt kommer att innebära förbättrade förutsättningar att möta kultur- och föreningslivet behov av lokaler. Förvaltningen ser samtidigt att viss avgränsningsproblematik kan finnas, då uppdraget idag till delar utförs av Lokalförmedlingen hos Idrott & förening.

Det är avgörande att kommunikationen behöver vara tydlig för att vägleda målgrupper vilken väg de ska kontakta Göteborgs Stad gällande stöd i att hitta lokaler för kulturverksamhet. Riskerna ovan bedöms inte större än att de kan avhjälpas genom en tät kontakt och en tydlig ansvarsfördelning förvaltningarna emellan.

Dialog kulturlots: I dialogen med Ioff råder en samsyn kring att synka de olika lotsfunktionerna framåt, så som också formuleras i remissyttrandet. Ioff utarbetar processer för lokalförmedlingstjänsten och för hyresmodellen. Kulturlotsens processer och service har troligtvis flera beröringspunkter och till viss del gemensamma målgrupper med lokalförmedlingen, men gränsdragningar kommer göras.

7.3.2 Higab

Utdrag ur remissyttrandet plan för kulturprogrammet: “Inom ramen för Det Näringslivs-strategiska programmet driver Higab utvecklingen av en ny modell/tjänst som komplement till traditionell lokaluthyrning där målgruppen är kulturella och kreativa näringar (KKN).”

Dialog kulturlots: Genom näringslivsstrategiska programmets deltar kulturförvaltningen i arbetet med Higabs modell för delade ytor, Bagih. Kulturförvaltningen bidrar i erfarenhets- och kunskapsutbyte. Konsensus kring att fortsätta synka funktionerna framåt. Higabs bestånd och Bagih är staden-resurser som kan riktas och marknadsföras än mer mot kulturaktörer framåt.

7.3.3 Business Region Göteborg

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet: Funktionen är viktig för att underlätta mötet mellan fastighetsägare och kulturaktörer. BRG driver stadsutvecklingsprojekt med syfte att stärka kulturens roll i befintlig miljö, dessa skulle kunna förankras i Insats 7.

Uppföljande dialog om kulturlots med BRG: Samordna kulturlotsfrågor med BRG:s företagslotsar¹⁴. I näringslivsstrategiska programmets handlingsplan 2022–2023 ansvarar BRG för en roll inom koordinering/platsutveckling. Där deltar kulturförvaltningen.

---

¹⁴ Göteborgs Stads Företagslots hos Business Region Gothenburg: Med ambitionen att det ska vara enkelt att driva företag i Göteborg finns det företagslotsar som vägleder företagare genom kommunens processer och är kontaktperson i kontakten med kommunen och andra myndigheter. Det kan handla om att söka tillstånd eller få information om regler och bestämmelser. Företagslotsarna kan alla vanliga ärenden som företagare har med kommunen samt har god kunskap om näringslivsutveckling och vänder sig speciellt till den som inte hittat rätt väg själv eller som har ett komplext ärende. Stöttningen innebär också att hjälpa till med miljöfrågor, bygglov, tillstånd, upphandling, effektivisering och förenkling.

Platsutvecklingskoordinatören inrättas genom samfinansiering av BRG, Higab och Bostadsbolaget. Projektet löper i två år och startar upp i Västra Nordstan. Tjänsten delas på två personer.

En samordning mellan kulturlots och koordinatorroll kan bidra till goda synergier. BRG har en gedigen kunskap om tillstånd, behov och vilka hinder som behöver undanröjas, detta inte minst utifrån erfarenhet av Saltet på Ringön. Funktionerna kulturlots och koordinator behöver alltså utvecklas för att omhänderta olika frågeområden.

BRG ser positivt på satsningen med kulturlots. Funktionen behövs verkligen då det finns många pågående konflikter mellan fastighetsaktörer/offentlig förvaltning och kulturlivet/kulturella och kreativa näringar som en kulturlots skulle kunna komma in och medla i. Café Fluss, Konstepidemin, Gullbergs Kaj är några exempel som samtalats kring. Kulturlotsen ska naturligtvis vara placerad på kulturförvaltningen. Det är det absolut rätta stället. Det behövs en stark röst för kulturen, kulturen är ständigt under hot menar BRG. Vilken stad är det vi vill ha?

Många ser potentialen i kulturen man vet inte riktigt hur man ska göra för att skapa utrymme för den. Erfarenheterna från Ringön visar att mycket är möjligt, men att man behöver hjälp att förstå vad kulturen behöver.

7.3.4 Göteborg & Co

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet: Avseende Aktivitet 7.1 vill Göteborg & Co göra ett medskick om att bolaget idag har en liknande funktion när det gäller evenemang. När en evenemangsarrangör (etablerad eller nystartad) kontaktar Göteborg & Co, oftast hänvisad av andra förvaltningar och bolag i staden, så hjälper Göteborg & Co till med att hitta och föreslå den bäst passande evenemangsplatsen i staden för det föreslagna evenemanget. Detta är en form av evenemangslots som bolaget byggt upp i nära samarbete med bland andra tillståndsmyndigheter och inom staden Trafikkontoret och Park- och naturförvaltningen, sedan många år tillbaka.

Dialog om kulturlots: Funktionen för evenemang på Göteborg & Co tituleras key account manager, vilka har uppdrag att lotsa inkommande förfrågningar och uppsökande scouta evenemang inom kultur, främst musik. Det finns en etablerad kontakt mellan Göteborg & Co och kulturförvaltningens koordinator för filmlocations och ett forum för samordning genom "nålsögat".

Uppföljning, statistik och analys som görs handlar om antal besök till destinationen. Just nu syns beteendeförändringar i relation till pandemin. Det är angeläget att följa utveckling kring beteenden framåt för att dra slutsatser kring hur publik agerar jämfört med tidigare. Göteborg & Co nya affärsplan har gett en inriktning där bolaget går från genomförare till möjliggörare och sociala perspektiv genomsyrar Göteborg & Co:s

kommunala uppdrag. Undersökningar och vad som mäts följer med denna utveckling.

Det finns fler beröringspunkter mellan kulturförvaltningen och Göteborg & Co vad gäller en kulturlotsande funktion, här syns exempelvis den kulturmobiliseringsutredning som pågår när denna rapport skrivs. Kulturmobiliseringsutredningen handlar om näringslivets möjligheter till finansiering av kultur. Utredningen genomförs av näringslivsgruppen på Göteborg & Co, Västragötalandsregionen och Göteborgs Stads kulturförvaltning.

7.3.5 Fastighetskontoret

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet: Fastighetsnämnden godkänner insatsen. Nämnden ställer sig positiv till att inrätta en kulturlots som en länk mellan kulturlivets aktörer, Göteborgs Stads förvaltningar och styrelser med flera. Nämnden ser det positivt att medverka till kulturplanering som delansvarig.

7.3.6 Förvaltnings AB Framtiden

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet: Bolaget bedömer att det är av stor vikt att funktionen Kulturlots för dialog med koncernens bolag vid matchningar av kulturverksamheter och lokaler. Detta för att säkerställa att koncernens lokaler inte hyrs ut till verksamheter med koppling till kriminell eller annan lagvidrig verksamhet. Koncernens bolag har tagit flera steg framåt i arbetet med att kvalitetssäkra processen för uthyrning av lokaler under 2021 och det är viktigt att det arbetet beaktas och omhändertas för att kunna upprätthålla nolltolerans mot kriminell verksamhet. Som en del i det arbetet har koncernen under 2021 tagit fram reviderade riktlinjer och en checklista som kan fungera som ett praktiskt stöd vid matchning och uthyrning.

Utdrag från yttrandet från mallen med remissfrågor: Förvaltnings AB Framtiden och Göteborgs Lokaler har getts delansvar för aktivitet 7.1 att inrätta en kulturlots som funktion för att stärka kulturens plats i staden. Bolagen är positiva till aktiviteten och bedömer att en kulturlots kan fylla en viktig koordinerande funktion.

7.3.7 Park och naturförvaltningen

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet: Under Insats 7: Stärka kulturens roll i befintlig miljö beskrivs vikten av arbetslokaler, evenemangsyta och mötesplatser för att värna och utveckla kultur i befintlig miljö samt stärka förutsättningarna för kulturliv. Kultur på allmänna platser beskrivs endast kort i en bisats i målbilden. Förvaltningen önskar att målbilden på ett tydligare sätt beskriver vad som är en önskad utveckling för kulturens roll i befintliga offentliga miljöer. Det finns en stor

potential i samspel och växelverkan mellan kultur och allmänna platser, där de senare kan spela flera olika roller som exempelvis evenemangsyta, mötesplats och kontaktyta mellan kultur och boende och besökare. Frågan om kulturens roll i befintliga miljöer är bland annat sammankopplad med frågan om hur kulturplanering och kulturvärdesinventering kan bli verktyg för stadsutvecklingens samtliga skeden. Vilka insatser som krävs för att på olika vis stärka kulturens roll i stadens befintliga offentliga rum, och hur de offentliga rummen i sin tur kan stärka och skapa förutsättningar för kulturen, bör synliggöras under styckets aktiviteter.

7.3.8 Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Sydväst

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet Socialförvaltning Centrum: Förvaltningen bedömer att insatsen överensstämmer med de ambitioner och mål som varit utgångspunkten i den kulturlotspilot som varit del av arbetet med Purple flag.

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet Socialförvaltning Hisingen: Förvaltningen bedömer att insatsen överensstämmer med de ambitioner och mål som varit utgångspunkten i den kulturlotspilot som varit del av arbetet med Purple flag.

Utdrag från yttrandet från mallen med remissfrågor: När det gäller inrättandet av kulturlots så vore det intressant att tillsammans med socialförvaltningen tänka bredare än kultur. Kanske ha delat uppdrag kring andra lokala lotsfunktioner för att hitta till utbudet i områdena exempelvis hälsolotsar.¹⁵ Det saknas en strategi för olika råds inverkan i planen till exempel Ungdomsråd och Romano center med flera. Man kan också ha dialog med civilsamhället kring kulturfrågorna.

Vid inrättande av kulturlots kan man använda sig av befintliga nätverk via samordningsuppdraget inom Socialtjänsten.

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet Socialförvaltning Sydväst: Att stärka kulturens roll i befintliga miljöer ser vi som av största vikt för att utjämna skillnader och öka tillgängligheten till kulturen. Det kan också bidra till att öka tryggheten i utsatta områden och berika dessa med kulturutövning. Socialförvaltning Centrum har ett delansvar i aktivitet 7.1 och vi ställer oss frågande till varför inte samtliga socialförvaltningar

---

¹⁵ Hälsolotsar i Göteborgs Stad producerar fysiska aktiviteter, promenader, föreläsningar och kurser. Hälsolots inspirerar till ett liv med god hälsa och skapar möjligheter till möten och arrangerar aktiviteter. Samarbetet sker mellan Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen (privata och offentliga vårdgivare), Folkvandvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, församlingar i Göteborg, frivilligcentraler och biblioteken. Hälsolots finansieras av Hälso- och sjukvårdsnämnden Göteborg samt Socialnämnderna.

tilldelas ett delansvar utifrån att aktiviteten skall stärka kulturens roll i befintliga miljöer dvs alla miljöer i staden inte enbart i centrumkärnan. I Socialförvaltningarna finns också flera lokaler som till exempel fritidsgårdar och lokala kulturhus som bör finnas med i Kulturlots. Socialförvaltningarna har också god kunskap och relationer till företag, andra förvaltningar och civilsamhället (som föreningar) i de lokala områdena varför vi anser att samtliga socialförvaltningar bör finnas med som delansvariga.

7.3.9 Trafikkontoret

Utdrag ur remissyttrande plan för kulturprogrammet Trafikkontoret: Insats 7, Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Fokus i insatsen ligger på kommunikation och samverkan avseende lokaler för kulturutövning. Den förväntade effekten är bland annat ökad trygghet genom platsutveckling i områden där lokaler riskerar att stå tomma. Trafikkontoret har inget angivet ansvar i insatsen men har synpunkter på avgränsningarna.

Trafikkontoret arbetar med platsutveckling på allmän plats, bland annat inom verksamhetsområdet temporärt platsskapande, ”Ta Plats”. Insatsen behöver vidgas till att omfatta kulturutveckling på allmän plats då den omgivande miljön påverkar hur kulturen kan agera på, och i anslutning till, allmän plats, bland annat som arena för temporär konst och kultur. Den omgivande miljön påverkar starkt hur trygg och attraktiv en miljö upplevs. Trafikkontoret anser att det behövs ett nära samarbete och gemensamma åtgärder mellan förvaltningarna för att uppnå önskad effekt med fler platser som ger ökat utrymme för kultur och ökad trygghet genom platsutveckling.

7.3.10 Ny organisation stadsutveckling

Arbetet med att planera Göteborgs Stads nya organisation för stadsutveckling har pågått under tiden för förstudie kulturlots. De kopplingar som kulturlotsen framåt behöver göra med de nya förvaltningarna identifieras när den nya organisationens struktur och uppdrag är på plats.

7.3.11 Internt kulturförvaltningen

En intern dialogprocess på kulturförvaltningens avdelning Stab, kultur- och samhällsutveckling med möjlighet att bredda perspektiven och påverka utformningen av kulturlotskonceptet har genomförts i omgångar. Nedan följer en tematisk sammanfattning av den dialogen.

Legitimitet

Kulturlotsen behöver ha god förståelse för kulturskapandets villkor med insikter och förståelse för kulturlivets olika behov. Produktionsprocesser ser mycket olika ut beroende på konstform och vem utövaren är.

Det finns ett glapp mellan kulturaktörer och fastighetsägare. Det finns ett behov av att fylla tomma bottenvåningar. Man behöver vara öppen med att kulturlotsen skapar kontakten och förutsättningen, men energin genererar kulturaktörens verksamhet. Kulturverksamheten behöver fungera väl för att de positiva effekterna ska komma, det måste finnas en lyhördhet för de konstnärliga behoven. Kulturlotsen behöver hantera intressen från flera parter och bidra till att bygga tillit och förtroende mellan fastighetsägare och kulturutövare.

Gränsdragning

Kulturlotsens uppdrag kommer angränsa till kulturförvaltningens strategiska planering med kultur i stadsutveckling och ha relationer med förvaltningar och bolag inom staden. En farhåga är att stadens alla problem vältras över på en kulturlots. Därför behövs det gränsdragningar och tydlighet i struktur och systematik för samarbete på flera nivåer.

Det är rimligt att under kulturlotsens testperiod avgränsa målgruppen kulturaktörer till de som kommer i kontakt med kulturstöd. Här finns kommunikationskanaler etablerade. Kulturlotsen kan ta vid den dialog med kulturaktörerna som kulturstrategiska och kulturstöd redan har.

Paketering och kommunikation

Kulturlotsen ska skapa och bygga relationer redan under testperioden. Det kräver god kommunikation och fungerande dialogverktyg. Kulturlotsens service och tjänster behöver paketeras för att förstås och tilltala både kulturliv och fastighetsaktörer.

Den kunskap och insikt som kulturlotsen får till sig behöver förmedlas till olika parter och därför målgruppsanpassas. Modeller och metoder som utvecklas efter hand men behöver formges och designas för att kunna förklaras och användas.

Kulturlotsens förmåga att översätta begrepp som används i staden krävs för att göra språket begripligt och konkret för olika parter. Genom att översätta kan kulturlotsen skapa förutsättningar och hjälpa till med ramverket.

Kulturlotsens bidrag till Göteborgs Stad är att tillgängliggöra stadens resurser och låsa upp staden för kulturlivet. Det behövs ingen symbolisk funktion, mandatet ska finnas. Att ge en röst för kulturen är angeläget. Kulturlotsen kan inte förväntas bära allt vad staden gör för kulturen – men viktigt att kommunikation blir ett reellt verktyg för lotsen som är fri att prata för, om och till kulturen. Det är grundläggande att det finns tillit. I nuläget råder ett underskott i bristen av kulturförvaltningens externa röst.

Nytt arbetssätt

Kulturlotsen behöver arbeta praktiskt på fältet. Kulturlotsen ska facilitera – operera och synliggöra det som redan sker. Det finns ett behov att kunna omhänderta och arbeta och hantera frågor som kan vara obekväma, svåra att motivera och helt nya för kulturförvaltningen. Det kan skilja hur kulturförvaltningen tidigare drivit frågor.

Kunskap om fastighetsfrågor och fastighetsägare behövs för att möjliggöra plats för ytor. Fastigheter innebär ett beroende till staden, vilket inte går att bortse ifrån. Det behövs systematiska kopplingar till stadens processer. Ibland krävs att kunna vänta in staden. Kulturlotsen ska inte driva konflikten, utan i stället hitta lösningar på komplexa problem.

För att kunna förklara kulturens instrumentella värden behövs ekonomiska modeller och utveckling av verktyg exempelvis en kulturkalkyl för att ta fram statistik, siffror och värden. Kulturkalkyl med hårda fakta kan användas av kulturlotsen för att starta samtalet och förklara kulturinvesteringar.

En lotsande funktion finns i mitten, andra aktörer med gemensamma eller motsatta intressen finns vid sidan. Samverkar sker när var och en är villig att göra en investering i det gemensamma. En viktig del av kulturlotsuppdraget blir att omge sig av ett växande nätverk.

Kulturförvaltningen

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: kultur@kultur.goteborg.se

